

ПРВИ ПОЗИВ

САВЕЗ ОРГАНИЗАЦИЈА РЕЗЕРВНИХ ВОЈНИХ СТАРЕШИНА СРБИЈЕ

ГОДИНА IV БРОЈ 6 ЈУН 2022.

ДРУШТВЕНИ ПОЛОЖАЈ ОРГАНИЗАЦИЈЕ
РЕЗЕРВНИХ ВОЈНИХ СТАРЕШИНА СРБИЈЕ

ВЕЛИКИ ПОМАЦИ

Смедеревска тврђава МОНУМЕНТАЛНИ КОЛОС СРПСКЕ ВОЈНЕ АРХИТЕКТУРЕ

Панорама смедеревске тврђаве

Унутрашњост је премрежена стазама, ходницима и каналима

Степенице за излаз на кулу

Улаз у тврђаву

Смедеревску тврђаву је нашу реку Језаве у Дунав удругој четвртини XV века (од 1428. године) подигао деспот Србије Ђурађ Бранковић (1427-1456), по њој назван Смедеревац. Тврђава је по свом типу класична водена (опкољена је Дунавом и Језавом, а са југа вештачким шанцем који повезује две реке) равничарско утврђење, што је чини јединственом у српској средњовековној архитектури, а за узор приликом градње узет је Цариград и његови бедеми. Према својој површини од 10 на 41а 14 m² (11,3272 ha према мерењима из 1975. године), без спољашњег бедема и кула односно 14.5 ha са њима, представља једну од највећих тврђава у Европи и највећу тог типа. Основу разнокраког троугла (550 m x 502 m x 400 m) у чијем је северном темену је смештен мањи разнокраки троугао који формира тзв. Мали град, док остатак утврђења чини тзв. Велики град. Снага смедеревских бедема показала се приликом османлијских опсада: 1439. године (када је после три месеца глад приморала оп-

седнуте на предају); 1453. године (када је одбијен напад Мех-меда II (1451-1482) који је те године заузео Цариград), 1456. године (када је одбијен напад), да би их Османлије коначно освојиле предајом града без борбе 1459. године, што је представљало и формални крај деспотовине Србије.

Сјајан дизајн утврђења може се видети на основу чињенице да на њој, од окончања српске градње средином XV века и османлијског додавања четири артиљеријске куле 1480. године, није учињена никаква преправка све до краја њене војне употребе у другој половини XIX века, након што је, са још неколико утврђења, 1867. године предата кнезу Србије Михаилу Обреновићу (1839-1842, 1860-1868). Тврђава је претрпела значајна разарања током светских ратова од бомбардовања и експлозија, али је и поред тога задржала своју монументалност. Данас је Велики град махом у рушевинама и изложен зубу времена, док су на простору Малог града изведени конзерваторски и рестаураторски радови, чиме му је

Годинама је, због небриге друштва, Организација резервних војних старешина таворила у систему одбране, а у неким срединама потпуно је замрла. Био је то тешко разумљиви период, посебно ако се зна да су деведесетих година минулог века на тлу бивше и велике државе вођени ратови изазвани из центара светске моћи и деструктивних кругова у републикама које су тежиле отцепљењу.

Систем општенародне одбране бачен је под ноге, да би готово преко ноћи биле формиране паравојне формације, које су имале поражавајућу улогу у разбијању заједничке државе. Личило је то на пуцање себи у ноге. Баш по мери оних који нам нису желели добро, настојећи да разбију велику Југославију, широм света познату по добротинићеству.

Агресија НАТО-а на Србију (СРЈ) за Организацију резервних војних старешина Србије представља преломну раван. Професионална војска у рату, због значајног нарастања ратних јединица у односу на мирнодопске, има потребе за резервним војним старешинама које су обучене и кондициране да могу да стану на чело својих јединица и преузму одговорну улогу командовања. Као припадници ратних јединица Војске Југославије, многе резервне војне старешине су се исказале по јунаштву и подвизима, посебно на простору Косова и Метохије. Не мали број њих је положио живот на олтар отаџбине.

Данас су систему одбране потребни високообразовани, високоморални, високомотивисани и патриотизмом задојени резервни подофицири и официри. Дабоме, и војници.

После агресије 1999. године учињени су први помаци у утврђивању стања у организацији резервиста и покренуте одређене активности, али није дошло до бујања рада и развоја организације којој је темеље поставио војвода Степа Степановић. Држава економски исцрпљена ратом није имала могућности да издвоји новац за рад организације којој је прворазредни задатак припрема старешина за одбрану земље. Задатак резервних старешина је да војницима пружи знања и вештине за одбрану земље. У неким срединама учињени су значајни продори, али је већи број организација које се нису уздигле од таворенја до ката које би значиле напредак.

Ситуацију је додатно отежала државна одлука да се 2011. године замрзне служење војног рока. У то време интензивно се заговарало да Србија никада више неће ратовати. То је жеља сваког здраворазумског становника Србије. Камо среће да је у главама свих на овој планети да рата више не буде...

Пре шест, седам година, када је у Србији изабрано ново руководство СОРВСС, попут лавине, отпочеле су свестране активности. Требало је у бројним контактима појединаца и делегација и на састанцима форумима убедити појединце и институције, чак и неке чиновнике у државном апарату да је Организација резервних војних старешина Србије фактор коме треба посветити пажњу и указати поверење. Није то баш тако лако ишло. Било је појединаца који су сматрали да је организација резервиста потрошачка дружина од које

Друштвени положај Организације резервних војних старешина

ВЕЛИКИ ПОМАЦИ

Данас је углед
Организације резервних
војних старешина Србије
значајно побољшан, уз
тренд раста, што се
између осталог може
судити и на основу све
већег пријављивања
девојака и младића на
Курс за резервне
официре

Звонимир ПЕШИЋ

ни држава ни друштво немају користи. Говорило се и то да је организација сама себи сврха...

Много се радило у организацијама широм Србије. Најпре су напори усмерени на организациону стабилизацију, активирање резервних старешина у местима где су били у пасивни и стварање услова за напредак. Чинило се све да би се реализоване програмске активности и резервне старешине оспособиле да одговоре на евентуалне изазове, ризике и претње.

Проглашење Организације резервних војних старешина Србије од посебног значаја за одбрану земље (2019) по свему судећи је преломна тачка у историји те невладине институције. Држава је обезбедила почетна средства за одвијање активности РВС, а споразумом између Министарства одбране и Министарства просвете и научног развоја установљена је настава из области одбране за ученике завршних разреда средњих школа. Уз старешине из регионалних центара Министарства одбране за предаваче су ангажоване и резервне војне старешине. Током више од три године стечена су драгоцене искуства, а Организација резервних војних старешина Србије се показала као институција која је свему дала позитиван печат.

Сазрело је време да се у друштву разговара о томе да се резервним војним старешинама повери извођење наставе за грађане о цивилној одбрани и цивилној заштити. Није мали број младића који по завршеној основној школи не настављају об-

разовање на средњошколском нивоу. Те младиће би такође требало припремити за евентуалну одбрану земље. А то би управо био реалан задатак за резервне војне старешине.

Како ствари стоје у наредном блиском периоду биће одмрзнуто служење војног рока у Србији. После 11 година и исто толико генерација које нису обучене за одбрану земље, ратне јединице се ускоро могу подвести под други позив. Зато је одмрзавање служења војног рока прави потез који у јавности наилази на све више присталица.

Да би се утврдило шта о обавезном служењу војног рока мисли становништво у Србији, организовано је и неколико анкета. Занимљиво је да се у сваком од тих сондирања јавног свечаности испраћаја младића у војску. Догађало се да те светковине превазиђу многа весеља, па и свадбе. Такође је у народу укорењено схватање да младићи у војсци доживе сазревање и да се за то време осамостале за живот.

Очекује се да ће војску служити младићи између 18 и 26 година живота. Они ће у јединицама Војске Србије на обуци и мирнодопским задацима проводити три месеца. Некада, у периоду после Другог светског рата, у нас је војни рок трајао две године, а морнари су имали обавезу да домовини служе чак три године.

С обзиром на то да је обуставом обавезе служење војног рока престало организовано оспособљавање свих способних грађана за одбрану земље, Министарство одбране анализира ефекте садашњег решења у погледу спроведене професионализације и тражи оптимално решење које је засновано на детаљној процени безбедносних изазова, ризика и претњи, сагледавају сопствених и искустава страних армија.

Сваке секунде у свету се за потребе одбране троши око 26.000 долара. Професионална војска кошта много. На Западу су војници многоструко више плаћени од нашег професионалног војника. Тамо се војници спремају за ратовање изван матичне државе, имају другачије законске обавезе. Код нас се војник оспособљава да брани границе Србије и свој кућни праг. Е то је другачији мотив.

Његош је у стиховима саопштио „Бој не бије свијетло оружје, већ бој бије срце у јунака“. Чини се да актуелно време намеће опаску да бој бију и светло оружје и срце у јунака. Јер, шта ће нам светло оружје, ако њиме нема ко да руке.

Очекује се да у обуци регрута, чим креће обавезно служење војног рока, уз активне буду ангажоване и резервне војне старешине.

Данас је углед Организације резервних војних старешина Србије значајно побољшан, уз тренд раста, што се између осталог може судити и на основу све већег пријављивања девојака и младића на Курс за резервне официре. Добро је да је тако!

Седница Управног одбора СОРВС Србије

У ПРВОМ ПЛАНУ ПРЕДСТОЈЕЋЕ ОБАВЕЗЕ

Кључна активност - учешће у извођењу наставе о основама система одбране Републике Србије у завршним разредима средњих школа, на основу Иницијативе за увођење садржаја обуке у школски систем РС, реализована је у отежаним условима

У Дому ВС у Београду 9. јуна одржана је седница Управног одбора Савеза организација резервних војних старешина Србије. Чланови тог тела (1) анализирали су Иницијативу МО о обуци средњошколске омладине; (2) информисани су о детаљима уговора склопљеним са Министарством одбране; (3) анализирали су достављене податке за Информациони систем СОРВСС и финансијску надокнаду лицима ангажованим на формирању базе података; (4) размотрили су извештаје координатора о раду ОРВС током пандемије и (5) обавештени су о току и садржају припрема за седницу Скупштине Савеза која ће бити одржана у септембру. Седницом је председавао председник Управног одбора др Милојко Николић.

Генерални секретар Драган Ђирковић изводно је упознао присутне са садржајем месечних извештаја о реализацији Иницијативе МО о обуци средњошколске омладине, који су у текућој години достављени Управи за обавезе одбране. Планиране активности реализују се у складу са одобреним Планом активности.

Кључна активност - учешће у извођењу наставе о основама система одбране Републике Србије у завршним разредима средњих школа на основу Иницијативе за увођење садржаја обуке у школски систем РС реализована је у отежаним условима. Због пандемије коронавируса било је ограничено кретање, посебно старијим особама, а настава је реализована на даљину. Имајући наведено у виду СОРВСС може бити задовољан оствареним резултатима.

По потписивању Уговора бр. 3, од шест изборних јединица, четири су успеле да реализују обуку (ИЈ-1 „АП Војводина“, ИЈ-3 „Запад“, ИЈ-5 „Југ“ и ИЈ-2 „Београд“). У 20 школа ангажовано је 16 резервних војних старешина који су извели укупно 590 часова обуке. Највише часова наставе реализовале су организације РВС Шапца, Сремске Митровице и Зрењанина, а од појединца највише часова одржали су Зоран Радукић, Илија Спасојевић и Предраг Васић.

Управни одбор је једногласно усвојио предлог да се ода одговарајуће признање организацијама и појединцима са највише часова реализоване наставе.

Састанак са представницима просвете

Марко Јеремић је говорио о проблемима у комуникацији на релацији средња школа – регионални центар – организација РВС. Предложио је да се пред почетак идуће школске године организује симпозијум на нивоу школских управа. Циљ је да се директори ближе упознају са Иниција-

Чланови Управног одбора на недавно одржаној седници

тивом, да схвате своју улогу, прихвате Иницијативу и да више него до сада ангажују РВС у извођењу наставе.

Од почетка је речено, казује Тања Дуловић, да су носиоци обуке одељењске старешине. Када је обзнањено да није обавезно ангажовање Министарства одбране, директори су углавном сами организовали обуку. Ковид је усложнио ситуацију. Што се РВС у улози предавача тиче, сматра да критеријум мора бити завршен факултет. Министарство одбране је дужно да организује помоћ школама, а носилац су центри МО. Треба пронаћи могућности да се поред Иницијативе тражи још неко ангажовање РВС.

На седници Скупштине СОРВСС у Крупњу, како наводи Милојко Николић, представљена је Иницијатива број 2 која се односи на обуку нераспоредених резервних војних старешина. Врло добро је то што су приликом обиласка организација РВС руководство СОРВСС и представници Управе за обавезе одбране МО у вези са Иницијативом, посетили и средње школе.

Добривоје Станимировић је поновио да су предложени састанци позитивна ствар. Једна школска управа покрива територију три округа. Било је захтева за помоћ у реализацији обуке. Неки директори тврде да нема ко да им изводи наставу. СОРВСС је у обавези да пружи максималну помоћ. Жељко Обрадовић је предложио да се упутити захтев Управи за обавезе одбране МО да се предложени састанак организује пре почетка школске године, где би се дефинисали задаци. Треба сугерисати да просветни инспектори контролишу извођење обуке из области одбране. Неке школе траже предаваче на језицима националних мањина.

Управни одбор је једногласно усвојио предлог да се зарад презентације Иницијативе организује састанак са представни-

цима Школске управе на почетку школске године.

Др Милојко Николић је обавестио је присутне да је 19. маја ове године потписан Уговор број 4 о учешћу Министарства одбране у финансирању активности удружења од посебног значаја за одбрану у 2022. години. Уговор су потписали начелник Управе за обавезе одбране Сектора за цивилну одбрану и припреме одбране МО пуковник Драган Котарлић и председник СОРВСС Србије (др Милојко Николић). Образложио је План активности у којем је разрађен наставак започетог и истакао да је за прво полугодиште идуће школске године планирано 240 часова.

Припреме за седницу Скупштине

Скуп је Драган Ђирковић обавестио да су подаци из попуњених кадровских упитника унети у Excel табеле достављени пуковнику у пензији Живку Станковићу, аутору и реализатору Информационог система СОРВСС ради уноса у базу података.

С тим у вези утврђено је да је мали број организација доставио потребне податке. Део организација није испоштовао упутство за уношење података из упитника у Excel табеле. Организације су упознате са анализом и у току је наставак попуњавања кадровских упитника и уношење података у табеле.

Позитивни примери у попуњавању упитника су организације у Панчеву, Тителу, Бечеју, Кикинди, Зајечару, Нишу, Алексинцу и Крушевцу.

Без обзира на објективне тешкоће изазване пандемијом коронавируса досадашњи резултати нису повољни. Посебно изненађује позивање на бојазан да ће неко злоупотребити податке о личности који се траже у упитнику. Ти подаци ће бити заштићени и доступни само овлашћеним лицима.

Марко Јеремић је предложио да се ради стимулација масовнијег попуњавања упитника награде организације које су попуниле одређени број.

Управни одбор је једногласно усвојио предлог да се лицима ангажованим на попуњавању кадровских упитника и уношењу података у Excel табеле исплати накнада у складу са степеном ангажовања. Податке о обиму њиховог ангажовања Савезу ће доставити координатори.

Анализа рада организација резервних војних старешина током пандемије вируса корона показала је да су учињени значајни кораци. Тако Добривоје Станимировић координира рад 17 организација. У том крају формиране су организације у Лебану и Нишкој Бањи. Од активности треба издвојити посету Команди КоВ алексиначке организације. У Нишкој Бањи 26. маја одржана је седница на којој су уручене чланске карте. Тада је тој организацији предата информатичка опрема.

Милоје Васић је обавестио чланове Управног одбора да су формиране (обновљен рад) организације РВС у Осечини, Ваљевоу и Лозници. Настава у средњим школама успешно је реализована. Попуњавање кадровских упитника је у току.

Према одлуци Управног одбора СОРВСС предстојећа седница Скупштине Савеза биће одржана у Смедереву.

Ради упознавања са током припрема и предлогом програма активности, у Смедереву су боравили генерални секретар Драган Ђирковић, потпуковник Милан Крсмановић из Управе за обавезе одбране и Љубиша Цветковић, који су се састали са руководством смедеревске организације. Упознати су са програмом и процењеним трошковима, који су због недостатка хотелског смештаја виши него за Скупштину у Круњу.

Др Милојко Николић је обавестио присутне да се у вези са обезбеђивањем потребних финансијских средстава обрати Управи за обавезе одбране са конкретним предлогом за преумеравање средстава са ставки са којих нису утрошена сва средства. По добијању одговора, сагледаће се ситуација и предложити конкретно решење, о чему ће Управни одбор донети одговарајућу одлуку.

3. П.

Свечаности поводом годишњице Битке на Кошарама

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ

У Организацији Одбора Владе Србије за неговање традиција ослободилачких ратова Србије у Београду је 13. јуна, у Комбак дворани, одржана комеморативна академија поводом годишњице Битке на Кошарама. О току и значају Битке за Кошаре надахнуто су говорили генерал-мајор у пензији Драган Живановић, у време одвијања те битке на дужности команданта 125. моторизо-

ване бригаде и потпуковник у пензији Драгутин Димчевски, заменик команданта 53. граничног батаљона, у чијем саставу је била караула „Кошаре“.

Присутнима се обратила и председница Владе Србије Ана Брнабић.

„Србија ће наставити да испуњава дужности на које су их жртве хероја са Кошара обавезале - да јача и да буде победничка на свим пољима, да буде земља која се неће одрећи слободе и независности одлучивања - основног јемца мира, суверенитета и територијалног интегритета, изјавила је премијерка Ана Брнабић.

Комеморативна академија поводом обележавања 23. године од завршетка битке на Кошарама, једне од најтежих у новој историји, у којој је 108 при-

Председник Вучић положио венац на Споменик јунацима са Кошара

СРБИЈУ ВОЛЕЛИ ВИШЕ ОД СЕБЕ

Председник Републике и врховни командант Војске Србије Александар Вучић положио је 14. јуна венац на Споменик јунацима са Кошара, који су пре 23 године бранили државну границу и спречили копнену инвазију терористичке ОВК из Албаније на територију Србије.

Председник Вучић је венац положио уз интонирање химне оркестра Гарде, а затим и поздравио ветеране битке на Кошарама. Церемонији полагања венца присуствовали су и припадници Министарства одбране и Војске Србије.

Председник Републике је у обраћању ветеранима са Кошара истакао да је слобода Србије била и остаће највећа вредност за коју се боримо, а када имамо такве јунаке нема због чега да се бринемо.

Председник Вучић истакао је да се данас после много година бар говори о Бици на Кошарама и сећа дела страдалих.

„Хвала на свему што сте за нашу Србију учинили. И данас деца у Србији за разлику од неког периода раније знају за Кошаре, шта значи чувати, бранити, штитити своју земљу. Чини се да боље него ми разумеју колико је важно волети своју земљу. Хвала што сте земљу волели више од себе. Србија то не може и неће да заборави“, нагласио је председник Вучић.

Председник Републике Србије замолио је окупљене ветеране да пренесу искрене поздраве породицама палих бораца и сво-

јим породицама због свега што су претрпеле и учиниле за нашу земљу и наш народ.

Споменик јунацима са Кошара постављен је 2020. године у парку у непосредној близини КБЦ „Др Драгиша Мишовић“.

На постаменту су уклесана имена 108 војника, подофицира, официра, резервиста и добровољаца који су страдали 1999. године на караули Кошаре.

Битка на Кошарама је почела 9. априла

1999. године, када су на караули на југословенско-албанској граници на Јуничким планинама припадници терористичке ОВК, уз помоћ НАТО авијације, покушали да изврше копнену инвазију кроз караулу.

Део државне границе око карауле Кошаре штитило је око 100 припадника 53. граничног батаљона, који су се током прва два дана борби супротставили десетоструко јачем непријатељу.

У помоћ граничарима убрзо је стигао вод Војне полиције, али је напад био силовит и снаге ОВК су успеле да заузму положаје Раса Кошарес и Маја Глава, тачке са којих се контролисало свако кретање ка граничној линији, а заузели су и зграду карауле.

Доласком припадника 125. моторизоване бригаде формирана је линија одбране која је спречила даљи продор непријатеља. Војска је наредних дана покушавала да поврати Раса Кошарес и Маја Главу, а придружили су им се и припадници 72. специјалне и 63. падобранске бригаде.

Борбе на Кошарама трајале су до 14. јуна 1999. године, када се Војска Југославије после Кумановског споразума повукла са Косова и Метохије.

Извор: Танјуг

падника Војске Југославије погинуло бранећи државну границу од албанских снага, одржана је 13. јуна у Београду интонирањем државне химне.

Поред бораца - учесника битке, чланова њихових породица, породица страдалих, између осталих, присуствовали су и министри Дарија Кисић, Новица Тончев, Томислав Момировић, Анђелка Атанасковић, директор Канцеларије за КиМ Петар Петковић, представници Војске Србије, СПЦ, СОРВСС и удружења бораца.

У оквиру свечаности приређен је и пригодан културно-уметнички програм.

***

Уочи обележавања 23. годишњице Битке на Кошарама др-

жавни секретар у Министарству одбране Александар Живковић примио је представнике удружења која баштине традиције јединица које су учествовале у овој бици 1999. године бранећи границе наше земље, а која представља симбол супротстављања агресији и оружаном побуну, саопштено је из Министарства одбране.

Удружења окупљају ветеране и породице погинулих бораца и негују традиције херојских јединица, чувају сећање на учеснике Битке на Кошарама, а посебно на погинуле припаднике јединица који су бранили границе наше земље на легендарној караули и активно делују у области остваривања права бораца, инвалида и породица палих хероја.

СИНОВИ ХРАБРЕ И НЕПО

Сваких шест месеци у Војној академији у Београду, после шестомесечне наставе и практичне обуке, стаса нова генерација резервних војних официра. То је за систем одбране својеврсни празник, јер се тиме подмлађује старешински састав ратних јединица. Део резервних потпоручника запослењем у Војсци Србије и у другим одбрамбеним институцијама, тиме што ће постати активни официри, оствариће животни сан. У Србији, где је слободарство уздигнуто на највиши пиједестал, у породицама млађаних потпоручника посебно је славље јер су ти младићи и девојке, на пољу народу, стасали до пушке.

Било је свечано на Бањици и последњег дана фебруара ове године, када се преко пута беспрекорног строја потпоручника тискали грађани, понајвише родитељи слављеника, да би поздравили своје миљенике.

Свечаности у Војној академији је присуствовао потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић.

Указом председника Републике и врховног команданта Војске Србије Александра Вучића у чин резервног потпоручника промовисано је 77 слушалаца Курса за резервне официре генерације „Септембар 2021“.

Подигнутог чела

Чуле су се реске и одлучне команде. Свечани строј је, у ставу мирно, поздравио министра Стефановића.

Уследио је дочек заставе, интонирање Државне химне...

Обраћајући се најмлађим резервним официрима, министар Стефановић је истакао да га изузетно радује када млади и остварени људи одлуче да постану део наше Војске и најчасније професије у Србији.

- Искрено вам честитам чинове потпоручника! Ваша љубав према отаџбини одјекује овим простором Универзитета одбране и Војне академије, где су многе генерације до сада имале ту прилику и част да постану део строја наше Војске и да чују све оно што су радили наши преци да би Србија данас била слободна, подигнутог чела – рекао је министар Стефановић.

Он је рекао да посећује сваку класу младића и девојака који су у Војној академији и оних који уписују курсеве за подофицире и оних који су резервни официри.

- Не стигнем да разговарам са сва-

Застава је симбол наших победа и опстанка

ким човеком, али се трудим да чујем шта су мотиви ових људи да постану део Војске и шта је то што ми можемо да урадимо да унапредимо њихов статус и шта је оно што заједнички можемо да урадимо за нашу земљу, а што је најважније. И драго ми је да чујем од ваших старешина да су задовољни вашим залагањем и трудом и да је ваша класа показала изузетне резултате, јер тих шест месеци које сте провели на овом курсу нису били лаки. То су били месеци искушења и изазова, али и добре школе посебно за вас ко-

резервних официра

КОЛЕБЉИВЕ ОТАЏБИНЕ

Указом председника Републике и врховног команданта Војске Србије Александра Вучића у чин резервног потпоручника промовисано је 77 слушалаца Курса за резервне официре генерације „Септембар 2021“. Министар одбране др Небојша Стевановић, на свечаности у Војној академији им је поручио: „Тражим од вас да никад не заборавите речи које сте изговорили, речи којима гарантујете да ћете бити увек подршка својој Србији, да ћете бити подршка њеном народу и да ћете увек и у сваком тренутку бити уз своју отаџбину.“

Министар одбране са тројицом најуспешнијих резервних официра

ји ћете наставити своје каријере у Војсци Србије и као старешине предводити војнике. Од вас ће се тражити да будете вође, да будете први међу јед-

увек подршка својој Србији, да ћете бити подршка њеном народу и да ћете увек и у сваком тренутку бити уз своју отаџбину. Још једном вам чести-

накима и да покажете, и сву срчаност и памет и храброст, јер то је оно што треба да одликује једног старешину Војске Србије. Ја вас молим и тражим од вас да такви будете – рекао је Стефановић.

Министар је казао и да зна да су родитељи, породице и пријатељи новопромовисаних резервних потпоручника дошли на свечаност пуног срца и да су изузетно поносни.

- Тражим од вас да никад не заборавите речи које сте изговорили, речи којима гарантујете да ћете бити

там овај изузетан успех, поносни смо сви на вас зато што сте део строја најславнијих ове земље и желим вам пуно среће у вашем наставку и професионалног и личног живота. Живела Србија! – рекао је министар.

Најуспешнијима сатови

Најуспешнији резервни потпоручници у овом циклусу усавшавања су Урош Беговић из 114. класе службе ВОЈ са средњом оценом, 9,73, Душан Марковић из 110. класе Интендантске службе са просечном оценом 9,73 и Лазар Лазаревић који је стручно оспособљавање за резервног официра Техничке службе завршио са просеком 9,62.

Потпредседник Владе и министар одбране најбољим резервним официрима класе „Септембар 2021“ уручио је сатове са посветом и честитао на изванредном успеху.

Први у рангу, резервни потпоручник Урош Беговић захвалио је министру Стефановићу, високим војним старешинама, родбини и пријатељима који су присуством увеличали овај важан дан.

- Премда је војнострукно оспособљавање за резервне официре наме-

њено одвећ зрелим академским грађанима, морам признати да данас крунишемо шест месеци најинтензивнијег васпитно-образовног искуства наших живота. Дојучерашњих 77 странаца, а данас искрених пријатеља, вођених љубављу према отаџбини, одважило се да крене путем славних предака и усаврши најсветлије људске вредности – часност и човечност – рекао је Беговић.

Он је изразио захвалност претпостављенима на чврстом вођству и несебичном залагању током изазова са којима су се он и његове колеге и колегинице суочавали.

Не постоји бољи оријентир током физички тешких и психички заморних подухвата који војни рок пред појединца ставља од старешина које отелотворују вредности којима се сви дивимо – рекао је најбољи у класи.

Војностручно оспособљавање у генерацији „Септембар 2021“ са успехом је завршило 77 слушалаца са укупном просечном оценом 8,43. Војска Србије од данас на располагању има 21 резервног потпоручника рода пешадије, 37 потпоручника интендантске и девет техничке службе, троје официра службе ваздушног осматрања и јављања, те седморо потпоручника санитарске службе.

Свечаности у касарни „Генерал Јован Мишковић“ на Бањици присуствовали су помоћник министра за људске ресурсе Катарина Томашевић, заменик начелника Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Петар Цветковић, ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник др Горан Радовановић, начелник Управе за људске ресурсе Генералштаба бригадни генерал Саво Иришкић, начелник Управе за обуку и доктрину Генералштаба бригадни генерал Петар Латковић, начелник Управе за телекомуникације и информатику Генералштаба Миле Витезовић и начелник Војне академије пуковник др Срђан Благојевић.

З. П.

Родитељи су увеличали свечаност унапређења у први официрски чин

О најуспешнијим потпоручницима се говори и пише

СНАГА ВОЈНИЧКОГ ДРУГАРСТВА

Ко су најуспешнији резервни потпоручници, младићи који ће, вероватно, постати и активни официри у систему одбране Србије? Шта их је навело да се добровољно јаве да се додатно образују, који су им планови и наде, само су нека од питања што смо поставили тројици прворанжираних потпоручника.

Са лица мајке резервног потпоручника Уроша Беговића чита се понос

Резервни потпоручник Урош Беговић, са оствареним просеком оцена од 9,72 први је у рангу своје класе. Одрастао је у Љигу, а данас живи у Земуну. Завршио је Факултет безбедности у Београду и мастер студије на Факултету политичких наука у главном граду.

За Курс резервних официра определио сам се из љубави према војном позиву, али и из авантуристичких побуда. Школовање у Војној академији имало је своје изазове и чари. Међусобно смо једни друге инспирисали на рад. Надам се да ћу из војске Србије добити понуду да се активирам и будем део неког од значајних подсистема, наводи Беговић.

Душан Марковић, резервни потпоручник из Степојевца завршио је Грађевински факултет у Београду. За Курс резервних официра се одлучио јер сматра да свако на свој начин треба да испуни дуг према отаџбини.

Било је тешко, неке предмете смо савладавали са напором. Али, када имате вољу и жељу, све препреке ћете савладати. Имали смо сву потребну литературу, много тога нам је било на располагању. Доживели смо нешто ново. Очекујем запослење на једном од радних места официра, каже нам Марковић.

Биографија Лазара Лазаревића из Јагодине разликује се од његових колега. Наиме, он је претходно дипломирао у Војној академији као суфинансирајући студент.

У мојој породици није било официра, па моје унапређење представља камен-темељац. Борим се за част и истину. На студијама у Војној академији дипломирао сам у области техничке службе. Током Курса за резервне официре интензивно смо се бавили спортом. Ових шест месеци нарочито ћу памтити по изузетном другарству које је владало међу нама, вели Лазаревић.

У међувремену места генерације резервних официра у Војној академији заузела је нова класа младића и девојака. Она је бројнија од претходне, што говори о све већој популарности Курса резервних официра међу младима. **З. П.**

Традиционални сусрет представника СОРВСС са резервним официцирима

КОРИСНА УПУТСТВА

Сусрет са новом генерацијом резервних официцира одржан је у Великој сали Војне академије

Разговор председника СОРВСС др Милојка Николића и генералног секретара СОРВСС Драгана Ђирковића са новом генерацијом резервних официцира, само неколико дана пред званично унапређење у први официцирски чин, био је срдчан, непосредан и препун информација.

Обраћајући се новој генерацији резервних официцира др Милојко Николић је већ на почетку рекао:

- Не могу а да не искажем узбуђење јер стојим пред младим људима који ће освежити нашу војску. Један број вас ће се укључити у радну обавезу. Показали сте интересовање и веру у војску. Наша највећа снага су људи. Ситуација је тешка. Наша земља улаже значајна средства у стандард и технику наших старешина. Одбрана земље све је снажнија, поручио је Николић.

У наставку излагања председник СОРВСС је рекао да организација резервних војних старешина делује у око 80 општина и градова у Србији са више од 15.000 чланова. Припада организацијама са стажом дужим од једног века, а саздана је на патриотизму. Да би били спремни за оно што их чека у ратним јединицама, тек свршени резервни официцири морали би да буду готово у свакодневном контакту са Војском Србије. То могу да остваре преко ОРВСС. Организације резервних војних старешина везане су за

Потпоручницима су подељена и пригодна издања СОРВСС

војску и за Министарство одбране.

- Из претходних генерација придружио нам се велики број резервних официцира, а неки од њих налазе се на руководећим функцијама. Тако на пример Милан Ђорђевић је председник организације у Гаџином Хану. Биљана Живановић је члан Управног одбора у Општинској организацији РВС

Крупња. Председник Општинске организације Звездара је млађани Стефан Поповић, а Никола Аксентијевић је у Крушевцу изабран за члана Надзорног одбора. На нама је да обезбедимо добре услове за рад организација. Укључите се у рад наших организација, јер је и њима потребно освежење. Четврта је година наших активности

Председник COPVCS др Милошко Николић

како изводимо наставу из одбране и заштите у 12 тема ученицима четвртог разреда средњих школа. Досадашње активности обележене су високим оценама.

Опремили смо организације савременом информационом технологијом. У току је формирање јединственог информационог система са подацима о резервним војним старешинама Србије. То је својеврсна база података са кадровским упитником. Залажемо се да резервне војне старешине буду ангажоване у мировним мисијама. Данас у Србији делује преко 1.000 невладиних организација, а у некој врсти надлежности Министарства одбране (према пољу активности) је само 31 организација. Организација резервних војних старешина Србије стекла је статус организације од посебног значаја за одбрану земље, казао је Николић.

Млади потпоручници обавештени су и о томе да је организа-

ција успела да у сарадњи са надлежним измени прописе за унапређење резервних војних старешина. Сада се у виши чин могу унапређивати и на основу постигнутих резултата и у ванредној ситуацији. И настава у средњим школама ће такође бити један од критеријума за унапређење.

Води се и акција да резервне војне старешине имају предност приликом запошљавања.

Представници COPVCS обавестили су генерацију потпоручника о начину организовања резервних војних старешина у Србији. Захвалили су ректору Универзитета одбране генералу др Горану Радовановићу на организацији сусрета са још једном генерацијом резервних официра. **3. П.**

Заједнички снимак за сећање на време проведено у Војној академији

Млади официри су пратили излагање председника СРВСС са посебном пажњом

Добровољно служење војног рока и настава у средњим школама из области одбране

ДОБРО СЕ ДОБРИМ ВРАЋА

Укључивањем у процес извођења наставе о одбрани у средњим школама Србије резервни официри су пронашли себе, снажно манифестујући знања и вештине и одговорно прихватајући друштвени ангажман. Забележен је интензиван раст интересовања девојака и младића за шестомесечни војни рок у касарнама Војске Србије.

Најскупља српска реч јесте слобода. Током многобројних векова, када су освајачи покушавали да покоре наш народ, јунаштвом, упорношћу, а често и одсудном одбраном, заустављене су бројније, боље наоружане и опремљене војске. У одбрамбеним и ослободилачким ратовима многи браници отаџбине уздигли су се у хероје, а не мали број за слободу је положио и свој живот.

Србија никада није кретала у освајачке походе, али је одлучно бранила своје територије и нејач. Није нимало чудно што наш народ слави завојничке својих младића. То је управо онај период када младалачку зрелост заокружује одслужење војног рока, то јест време обучавања за одбрану земље. Породична славља испраћаја регрута у војску понекад су била масовнија и жешћа од традиционалних свадби.

И тако је то трајало деценијама, све до пре 11 година, када је замрзнуто служење војног рока, што је био плод негативне друштвене кампање. Имајући у виду потребе државе, то јест одбране, убрзо је лансирано добровољно служење војног рока. Међутим, потребе одбране захтевају далеко већи број обучених војника од оног који се обезбеђивао добровољним служењем војске. Једанаест генерација младића није прошло кроз обуку за одбрану земље што је велики одбрамбени хендикеп. Припадници ратних јединица су све старији резервисти, чије физичке способности нису на нивоу младих генерација.

Последњих година, у више наврата, започинан је друштвени дијалог на тему одмрзавања обавезног служења војног рока. Реакције у јавности су биле веома позитивне, па се приступило и потребним припремама, а епилог ће се десити наредних месеци када ће се о томе донети коначна одлука.

О реактивирању служења војног рока разговарали смо са пуковником Драганом Котарлићем, начелником Управе за обавезе одбране у Министарству одбране.

У марту ове године спроведена је веома успешна кампања популаризације добровољног служења војног рока с оружјем Управе за обавезе одбране и Управе за односе са јавношћу Министарства одбране. Какви су резултати?

—Забележен је интензиван раст интересовања девојака и младића за шестомесечни војни рок у касарнама Војске Србије. Потонњи састанак потпредседника Владе и мини-

Начелник Управе за обавезе одбране МО пуковник Драган Котарлић

стра одбране др Небојше Стефановића са начелницима регионалних центара, одржан у Новом Саду, показао је да веће ангажовање надлежних за промоцију војног позива, масовно и учестало емитовање модерних и визуелно упечатљивих спотова снимљених на обуци и организација тридесетак промотивних скупова у локалним заједницама дају очекиване резултате.

И ево конкретних резултата кампање: овогодишњи одзив за добровољно служење војног рока у мартовској класи највећи је у последњих пет година. Истовремено је повећано и интересовање за Курс резервних официра. Тако ће редове Војске Србије ускоро да појача још један број младих, високо мотивисаних и добро обучених официра и војника. То је добра вест за грађане Србије који и на тај начин потврђују висок ниво поверења у своју војску.

Постигли смо још једну ствар. Наиме, поједноставили смо процедуре за пријем војника у професионалне редове Војске Србије. Оне трају знатно краће и завршавају се још док су на одслужењу војног рока. Поједностављени су такође лекарски преглед и психолошка селекција, каже Котарлић

Колико нам је познато повећана су и новчана примања војника на одслужењу војног рока с оружјем?

—Новим решењем регулисано је да та

примања износе 38.000 динара на месечном нивоу. Ако се упореде примања војника за шест месеци, добија се разлика од читавих 80.000 динара. Раније је „плата“ војника увећавана тек после прва три месеца војног рока, када је износила нешто више од 14.000 динара месечно, да би на крају достигала максимум и то мањи од садашњих примања. Истину за вољу, по заснивању радног односа и стицању статуса професионалног војника, примања су знатно већа - вели пуковник Котарлић, додајући да је процедура пријема у редове професионалних војника поједностављена и када је реч о лекарском прегледу и психолошкој селекцији.

—Изнаменама и допунама постојеће нормативно-правне регулативе за кандидате који се упућују на добровољно служење војног рока са оружјем и заинтересоване за пријем у војну службу у својству професионалног војника омогућена је, уместо постојећа два, реализација само једног лекарског прегледа и психолошке селекције и то већ у процесу припрема за упут на добровољно служење војног рока са оружјем. Будући војник сада на почетку зна да ли је способан за пријем у професионалну војну службу, што у процесу селекције знатно скраћује време и кандидати за професионалног војника још у току служења војног рока завршавају сву неопходну процедуру, чак и безбедносне и физичке провере, и одмах након одслуженог војног рока заснивају радни однос у Војсци Србије - истиче пуковник Котарлић.

Да ли су тим мерама снижени критеријуми за пријем у редове професионалних припадника ВС?

—Никако! О свему се водило рачуна. Поштована је реч медицинске и војне струке. Нити се угрожавају критеријуми за пријем у професионалну елиту, нити је ослабила селекција.

—Пошло се од исправне и логичне претпоставке да дужности професионалног војника не захтевају значајно већу здравствену, психичку или физичку способност од оних које обављају војници током шестомесечног војног рока, а за специфичне и ригорозније прегледе, неопходне за одговорније и сложеније подофицирске дужности, биће времена и током усавршавања и напредовања у каријери. Тако здравствени преглед за упућивање на добровољно служење војног рока и каснији евентуални пријем у војну службу сада подразумева одређене лабораторијске прегледе, антропометријска мерења и испитивање физичке и функционалне способности, опште медицинске, офталмолошке и оториноларинголошке прегледе, психолошка испитивања и друге специјалистичке прегледе и испитивања зависно од утврђених индикација.

—За особе женског пола ту су и гинеколошки прегледи. Психолошка процена кандидата за добровољно служење војног рока биће важећа и неће се спроводити за пријем у војну службу у својству професионалног војника, с тим што ће психолошке капацитете, баш као и ниво физичке и здравствене способности кандидата за професионалне војнике претпостављени старешина и психолог из јединице да прате током свих шест месеци војног рока.

Активности надлежних у Министарству одбране и Војсци Србије на промо-

Са пуковником др Милојком Николићем, председником ОРВСС приликом потписивања уговора о настави средњошколаца

цији војног позива и унапређењу процедуре за упућивање заинтересованих за добровољно служење војног рока с оружјем допринели су да се број пријављених кандидата знатно повећа у односу на претходне тромесечне периоде упућивања.

У Министарству одбране се прате дешавања у вези са добровољним служењем војног рока. Уочавају се проблеми, тенденције, процеси, стремљења младих, али и насушне потребе Војске Србије. Тако је изменама и допунама нормативноправне регулативе омогућена и једноставнија пријава кандидата. Настојимо да у све процесе укључимо савремена научно-техничка достигнућа. Неопходно је користити услуге и других државних и друштвених институција. Тако је успостављена је успешна сарадња Министарства одбране са Канцеларијом за информационе технологије и електронску управу Владе Републике Србије и Јавним предузећем „Пошта Србије“. Сада се заинтересовани кандидати за добровољно служење војног рока с оружјем, осим непосредно, у надлежним центрима Министарства одбране за локалну самоуправу, могу пријавити и посредством портала еУправе и на шалтерима око 1.500 пословница „Пошта Србије“ на целој територији наше земље. Ако се младићи и девојке пријављују посредством портала еУправе то изискује поседовање квалификованог електронског сертификата, приступ апликацији и попуњавање пријаве. У пословницама поштанске мреже службеник поште попуњава апликацију на основу података које диктира кандидат - напомиње пуковник Котарлић.

У свему овоме треба имати у виду мотиве младих људи који се изјашњавају за добровољно служење војног рока. Од спољњег изгледа, укључујући и ознаке на униформама, које су плод модерног дизајна и традиције наше војске, преко савременог наоружања и војне опреме, до стицања нових знања и вештина применљивих и у обичном животу. У војсци се јавља и адреналин када је реч о практично-примењеним облицима обуке, попут вежби, гађања, специфичних задатака од којих је један стража.

Каква је, по Вама, улога медија у мотивисању младих да се пријаве за добровољно служење војног рока са оружјем?

–Најкраће речено – изузетно је значајна! Опсежна непосредна и медијска кампања популаризације добровољног служења војног рока, у којој су, током минулог фебруа-

ра, у тридесетак градова Србије, учествовали надлежни представници Управе за обавезу одбране, наишла је на велико интересовање локалних средина, посебно средњошколаца, али и тамошњих средстава информисања која су обурекче прихватила мотивационе спотове Министарства одбране и виšekратно емитовала прилоге о обуци војника. Бројна питања заинтересованих кандидата о начинима пријема, могућностима каснијег запослења и врсти послова које обављају професионални војници показала су да у наредном периоду у касарнама Војске Србије можемо очекивати још више војника.

Како је дошло до ангажовања организације РВС у обучавању грађана за одбрану земље?

Претеча укључивању РВС у активност из области обучавање грађана за потребе одбране земље кроз обуку која се спроводи на основу „Иницијативе за увођење садржаја обуке у школски програм Републике Србије и чување и развијање...“, на основу чега је стечен и статус *Удружења од посебног значаја за одбрану*, је округли сто на тему: „Обуцавање грађана за одбрану земље“ одржан у организацији Управе за обавезу одбране, у октобар 2017. године.

На том скупу председник Савеза ОРВСС др Милојко Николић је врло уверљиво, засновано на чињеницама, предочи потенцијал ОРВСС у вези са темом округлог стола. Тада смо у Управи за обавезу одбране препознали организацију РВС као пожељног партнера у реализацији тог озбиљног задатка. Још тада смо од Савеза добили конструктиван предлог, који је данас посебно актуелан, а који се односи на „План обучавања грађана...“. Наиме, у оквиру треће категорије „Нераспоређени војни обвезници“ (одслужили војни рок са оружјем), Савез је предложио да се посебно уведе категорија (подкатегија) *резервне војне старешине*. Наравно, то је изузетно потребно, јер резервне војне старешине, првенствено нераспоређене, морају бити кондициране и у погледу нових метода и техника руковођења војним јединицама, као и по питању новог и савременог наоружања којим ће евентуално руководити или које ће, вероватно, користити противник. Оно што је такође важно, организације РВС нарочито су добиле на значају након смањивања броја гарнизона и гарнизонских места, јер организације РВС Савеза покривају целу територију Р. Србије.

Учињен је и вели икорак проактивним учешћем Савеза ОРВСС у допуни Закона о одбрани, на основу кога је било могуће извршити категоризацију невладиних организација у надлежности Министарства одбране.

Пета је година од како ученици завршних разреда средњих школа имају прилику да факултативно изучавају садржаје из области одбране и заштите. Каква су досадашња искуства?

–Познати смо по томе да идемо из једне у другу крајност. Док смо пре три деценије, у периоду дугом више од двадесет година, успешно проводили обуку из области одбране и заштите, унапређујући непрестано и одбрамбени систем и наставу, дотле је двадесетих година, деловањем неких чудних околности, готово преко ноћи укинута институција наставе, преко потребне младим људима. Био је то период ретроградног деловања и повлађивања дефетистичким утицајима који су стизали са Запада.

Сведоци смо да је после узаостопних година „размонтиравања“ система одбране, пре петнаестак година дошло до промене државног односа према одбрани, јер је заузет курс непрестаног јачања система одбране, посебно у производњи савременог наоружања и набавкама борбених система који се не производе у Србији.

Министарство одбране, као ресорни носилац одбрамбених припрема друштва током 2018. године покренуло је „Иницијативу за увођење садржаја обуке у школски систем Републике Србије“. То је прихватило Министарство просвете, науке и технолошког развоја и то за матуранте. Према досадашњим оценама, та настава је превазишла сва очекивања, јер су створени услови да се младима приближе истинске вредности и национални интереси, да јачају патриотска осећања и негују традиције и слободарски дух, нашег народа. Млади изражавају позитивне ставове према одбрани земље, што је значајно са становишта будућности Србије.

Наставу у оквиру „Иницијативе...“ изводе професори средњих школа, припадници регионалних центара Министарства одбране, али пре свега резервне војне старешине. Каква су запажања у вези са ангажовањем резервних официра?

–Укључивањем у процес извођења наставе о одбрани и заштити резервни официри су пронашли себе, снажно манифестујући знања и вештине и одговорно прихватајући друштвени ангажман. Држава је уложила у њихово школовање, а сада су резервне војне старешине у прилици да добрим врате добро. Посебно подвлачим изузетно снагажење Организације резервних војних старешина која се, после много година таворења, уздигла у снажан фактор одбране. Успостављена је изузетна организација, написан је уџбеник за извођење наставе, а сачињена је и методолошка основа за одвијање специфичног облика едукације младих. Све у свему резервне војне старешине су показале своју снагу и да држава озбиљно може да рачуна на њих када је у питању оспособљавање за одбрану земље.

Може ли се очекивати да резервне војне старешине у лику њихове организације преузму обучавање и других категорија становника за одбрану и заштиту?

–То ће, разуме се, зависити од потреба, расположивих капацитета, али и степена развоја Организације резервних војних старешина. Ако у помоћ призовемо прошлост, када је та организација била задужена за обуку и кондицирање нераспоређених војних старешина (у ратне јединице) можемо са оптимизмом да гледамо у будућност, каже пуковник Котарлић.

3. Пешић

Сарадња организација резервних војних старешина и Министарства одбране

У ЗАЈЕДНИЧКОЈ МИСИЈИ

Настава о систему одбране Републике Србије са ученицима завршних разреда средњих школа на територији наше земље реализује се успешно већ четврту годину, на основу дефинисаног алгорита рада Одељења за обучавање грађана Управе за обавезе одбране и Савеза организација резервних војних старешина Србије. То је последица добре припреме, координације и међусобног разумевања. Истоветно је и када је реч о образовним установама које реализују наставни процес из поменуте области. Ради стицања увида у остварене резултате и унапређења предвиђеног модела, редовно и плански организују се обиласци и организација резервних војних старешина и школа које спроводе тај национални пројекат.

Реализација „Иницијативе за увођење садржаја обуке у школски систем Републике Србије“, односно факултативна настава из области одбране на часовима одељењских старешина са ученицима завршних разреда средњих школа у нашој земљи, започела је пре четири године. Тај национални пројекат осмислило је Министарство одбране, а подржало Министарство просвете, науке и технолошког развоја, поштујући прописану законску регулативу и међународне стандарде у тој области. Резултати су превазишли почетна очекивања.

Стратешки циљеви

После скоро три деценије занемаривања планског оспособљавања младих за одбрану земље и понашање у условима нарушене безбедности, у значајној мери и због укидања обавезног служења војног рока, наши матуранти сада имају прилику да на систематичан начин, прилагођен и њиховом узрасту и осталим школским обавезама, стекну најосновнија сазнања о систему одбране Србије. Такође да развијају осећај припадности држави и утичу на стварање сигурнијег друштва, које негује традицију и истинске вредности, што доприноси и обликовању безбеднијег окружења, као и јасном разграничавању прихватљивих од неприхватљивих образаца понашања.

Данас наши средњошколци много више знају о својим правима и обавезама према систему одбране земље, увођењу у војну евиденцију, добровољном служењу војног рока или извршавању војне обавезе у резервном саставу Војске, као и о могућностима да на Војној академији или Медицинском факултету Војномедицинске академије стекну високо образовање или заснују радни однос у Војсци Србије у својству професионалних припадника. Свакако и да препознају различите ризичне и по безбедност опасне ситуације, те на одговарајући, ваљан начин заштите и себе и друге.

Позитивна искуства из некадашњег предмета општенодрожна одбрана и друштвена самозаштита, добро познатог старијим генерацијама, наравно без идеолошко-политичких одредница, заправо су ус-

У Техничкој школи „Прота Стеван Димитријевић“ и Биотехничка школа „Шуматовац“ радни састанак са директором Драганом Петковићем и психологом Славком Величковићем

Радни састанак са директорима Сашом Ђекићем, Мирославом Марковићем и Владимиром Маринковићем

пешно прилагођена времену у коме живимо, те могућим изазовима, ризицима и претњама по безбедност с којима се Србија суочава. Сем што развијају безбедносну културу сваког појединца, а тиме и друштва у целини, предавања о систему одбране јачају индивидуалну и колективну свест о грађанским обавезама и нужности одбране земље, која је јесте заснована на концепту тоталне одбране.

Свакако да је пројекат обучавања ученика захтевао ангажовање стручног ка-

дра. Стога су, најпре, припадници пет регионалних центара Министарства одбране и 29 центара Министарства одбране за локалну самоуправу непосредно реализовали „Иницијативу“ – од договора са школама, организација посета јединицама Војске Србије, до предавања појединих тема по захтеву средњошколских образовних установа.

Министарство одбране препознало је и да резервне војне старешине знањима и вештинама стеченим на обукама, војним

вежбама, у условима ратног и ванредног стања, представљају значајан ресурс који може пружити стручну помоћ разредним старешинама током наставног процеса, то јест додатно оплемењити часове о систему одбране.

Годинама занемариване, резервне војне старешине Србије, као и њихове територијалне, односно локалне организације, оствариле су многобројне добите учешћем у „Иницијативи“. Савез организација резервних војних старешина Србије, као њихова кровна организација, испунио је и дуго планиран стратешки циљ – обезбедио је статус удружења од посебног значаја за одбрану земље. Повећана је његова видљивост и значај у систему одбране и друштву уопште.

Министарство одбране определило је и значајна финансијска средства за активности Савеза и његових локалних организација, посебно за припрему и реализацију наставе из области одбране, те за свакодневно функционисање, што је довело до њиховог „оживљавања“. За неопходну информатичку опрему – 84 лаптопа, 84 штампача, седам пројектора и пројекционих средстава, која је уручена организацијама резервних војних старешина на читавој територији земље, утрошено је око осам милиона динара. Набављен је и одговарајући сервер за потребе Савеза, а завршава се формирање јединствене базе података о резервним војним старешинама Србије, односно информационог система – ИС СОРВСС.

Компетенције које су резервне војне старешине стекле током спровођења „Иницијативе“ додатно доприносе и стручним квалификацијама Савеза и његових чланова, што је неопходно за одржавање статуса удружења од посебног значаја за одбрану земље. У том смислу, Савез је приредио и методичко-дидактичку приручник за обуку резервних војних старешина који се укључују у наставни процес. На читавој територији Србије спроведена је њихова обука.

Сарадња Одељења за обучавање грађана Управе за обавезе одбране и Савеза организација резервних војних старешина Србије одвијала се према дефинисаном алгоритму рада врло успешно, што је последица добре припреме и координације. Истоветно је и када је реч о школама које реализују наставу из Основа система одбране Републике Србије. Ради стицања увида у резултате заједничког рада редовно и плански организују се обиласци и организација резервних војних старешина на територији читаве земље и школа које изводе наставу из области одбране.

Посета Алексинцу и Сокобањи

Представник Министарства одбране капетан бојног брода Милан Коњиковац, начелник Одељења за обучавање грађана, и др Милојко Николић, председник Савеза организација резервних војних старешина Србије, посетили су 27. априла 2022. организације резервних војних старешина Алексинац и Сокобања.

Том приликом су са председником и замеником председника Организације у Алексинцу Драгославом Ненадовићем и

Са директорком алексиначке Гимназије Данијелом Вељковић, директором Техничке школе Драганом Петровићем и психологом Славком Величковићем

Са домаћинима у Сокобањи

Славољубом Радоманом, као и председником, замеником председника и секретаром сокобањског удружења резервних војних старешина Драганом Кузмановићем, др Славољубом Јовановићем и Гораном Јовановићем, разговарали о степену сарадње, моделима за унапређење координације и условима за обимније учешће резервних војних старешина у наставном процесу, који се из области одбране реализује са матурантима у два поменуто града.

Такође су обишли алексиначку Гимназију, Техничку школу „Прота Стеван Димитријевић“ и Биотехничку школу „Шуматовац“. Директорка Гимназије Данијела Вељковић, директор Техничке школе Драган Петковић и психолог биотехничке школе Славко Величковић информисали су госте о степену реализације факултативне наставе у текућој, 2021/2022. школској години.

Капетан бојног брода Коњиковац исказао је посебно задовољство што је „Иницијатива“ у претходној школској години, и поред проблема насталих због пандемије коронавируса, реализована у 96 одсто средњих школа на територији Србије. До сада је у текућој школској години настава из одбране изведена у више од 80 одсто школа, на основу чега се може очекивати да ће до краја школске године наставни процес успешно спровести већина средњошколских установа у Републици.

Према његовим речима, и у образовном и у васпитном смислу наставом из обла-

сти одбране остварени су високи домети – створени су услови да се млађим генерацијама на примерен начин приближе истинске вредности и национални државни интереси, да јачају своја патриотска осећања и негују слободарски дух нашег народа.

Како је истакао начелник Одељења за обучавање грађана, уз одељењске старешине који су непосредни носиоци наставе о систему одбране наше земље, припадници Министарства одбране и Војске Србије, а посебно резервне војне старешине, значајно су допринеле квалитету наставног процеса. На тај начин ученици завршених разреда имали су прилику да од стучних лица сазнају о својим правима и обавезама према систему одбране Србије, али и да „из прве руке“ сагледају војничку професију.

Када је реч о Савезу организација резервних војних старешина, капетан бојног брода Коњиковац рекао је да је посебно значајно што је та организација учешћем у „Иницијативи“ повратила своје место и улогу у друштву, те да се отвара простор за њено додатно ангажовање у обучавању грађана, као и у области координације послова цивилне заштите. Уз помоћ и подршку Министарства одбране омогућено је и објављивање часописа Савеза „Први позив“ ради редовног и правременог информисања резервних војних старешина.

На основу досадашњих резултата у сарадњи средњих школа и организација резервних војних старешина Алексинца и Сокобање, саговорници су се сагласили да ће до краја школске године, на обострано задовољство, у потпуности реализовати планиране наставне садржаје из области одбране. Такође су закључили да постоји простор за додатно унапређење сарадње у будућности, и када је реч о заједничком ангажману, и када се говори о осовременавању садржаја наставе, сходно актуелним изазовима и ризицима по безбедност с којима се Република Србија, посебно у светлу актуелне украјинске кризе, свакодневно суочава.

Обилазак смедеревске организације

Удружење резервних војних старешина града Смедерева обишли су 11. априла 2022. генерални секретар Савеза органи-

зација резервних војних старешина Србије Драган Ћирковић, члан Управног одбора Савеза Љубиша Цветковић и потпуковник Милан Крсмановић из Одељења за обучавање грађана, како би се на лицу места информисали о реализацији „Иницијативе“, те стекли увид у стање припрема смедеревског удружења за организовање Скупштине Савеза, чијим делегатима ће у септембру 2022. године бити домаћин.

У име Општинске организације резервних војних старешина Смедерева са гостима су разговарали председник Слободан Богић и чланови Управног одбора Љубомир Новаковић, Живорад Алексић, Марјан Матејић и Драган Антонијевић.

Потпуковник Крсмановић истакао је да је пандемија коронавируса у знатној мери пореметила устаљен модел рада, али да бројкама које сведоче о реализацији „Иницијативе“, у отежаним околностима, у средњим школама које су у надлежности смедеревске организације, ипак можемо бити задовољни.

Поводом констатације домаћина да није остварен жељени ниво сарадње са средњим школама на територији Смедерева, Крсмановић је обећао да ће Управа за обавезе одбране, преко Центра Министарства одбране за локалну самоуправу и у директној комуникацији Одељења за обучавање грађана са надлежнима у Министарству просвете, обезбедити потребне услове за обимније учешће резервних војних старешина у спровођењу наставног процеса.

Председник организације у Смедереву Слободан Богић говорио је присутнима и о предлогу програма свечаности поводом Дана резервних војних старешина, битним техничким питањима и знаменитостима града које ће том приликом обићи делегати Скупштине Савеза.

Генерални секретар Савеза Ћирковић захвалио је руководству смедеревске организације на гостопримству, предочио им шта се од њих очекује током Скупштине, и нагласио да чврсто верује да ће оправдати указано поверење, као и да од Савеза организација резервних војних старешина Србије могу очекивати сваку врсту стручне и неопходне финансијске помоћи.

Искуства из Старе и Нове Пазове

У оквиру планираних активности које се односе на сарадњу Савеза организација резервних војних старешина и Управе за обавезе одбране у области реализације „Иницијативе за увођење садржаја обуке у школски систем Републике Србије“, председник Савеза др Милојко Николић и начелник Одељења за обучавање грађана капетан бојног брода Милан Коњиковац обишли су 28. марта 2022. организацију резервних војних старешина у Старој и Новој Пазови.

Циљ посете било је информисање припадника организације о степену сарадње и начинима за њено побољшање, с тежиштем на решавању потешкоћа око обимнијег ангажовања резервних војних старешина у спровођењу наставног процеса из области одбране са матурантима средњих школа на територији два војвођанска града после ублажавања епидемијске ситуације.

Испред Руске цркве у селу Горњи Адровац

У име Општинске организације резервних војних старешина Нова Пазова госте је у просторијама удружења поздравио председник Зденко Гашић, док је сусрету са представницима Савеза и Министарства одбране у име организације резервних војних старешина из Старе Пазове присуствовао председник Бранко Црнобрња. Заједнички су обишли Техничку школу, Гимназију и Економско-трговачку школу „Вук Караџић“ у Старој Пазови, те разговарали са њиховим директорима Сашом Ђекићем, Мирославом Марковићем и Владимиром Маринковићем о реализацији факултативне наставе из Основа система одбране Републике Србије.

Капетан бојног брода Коњиковац навео је да темељна и свеобухватна евалуација наставног процеса тек следи, као и формулисање одговарајућих образовних и васпитних искустава, те измене или допуне појединих садржаја, у зависности од изазова, ризика и претњи с којима се Република Србија може суочавати у будућности. Почетна искуства о примени „Иницијативе“ биће врло корисна ради редефинисања модалитета преношења знања, како би се у потпуности остварио започети пројекат.

Посебно радује чињеница, истакао је Коњиковац, што је у средњим школама добро прихваћен предлог Одељења за обучавање грађана да се на почетку часова о систему одбране Републике Србије интонира државна химна „Боже правде“. Претпоставка да то доводи до ближе идентификације младих с државним симболима показала се тачном, нагласио је Коњиковац.

Поред сета стручних материјала о предвиђеним темама, навео је капетан бојног брода Коњиковац, Управа за обавезе одбране је у протеклом периоду, као помоћно средства за извођење наставног процеса, посебно због пандемије коронавируса, припремила „Приручник за наставнике – Основе система одбране Републике Срби-

је“. Током 2021. године, у сарадњи с Војном академијом и „Војнофилмским центром „Застава филм“, Одељење за обучавање грађана снимило је и четири наставна филма, по дефинисаним групама тема у „Иницијативи“.

Представник Министарства одбране истакао је задовољство што је у текућој школској години до сада око 60 одсто школа које имају ученике завршних разреда са матурантима извело наставу из области одбране. Стога се може очекивати да ће до краја школске године наставни процес успешно реализовати већина средњих школа, јер су матуранти исказали изузетно интересовање за садржаје који им се презентују.

– Сходно безбедносним условима и исказаним потребама у домену одбране и безбедности земље, а у сарадњи с осталим надлежним државним институцијама, прилагођаваћемо садржаје намењене оспособљавању ученика. Само на такав начин елементарна знања о систему одбране постаће саставни део општег образовања – рекао је начелник Одељења за обучавање грађана.

Представници организација резервних војних старешина у Старој и Новој Пазови информисали су госте о резултатима и проблемима у свакодневном раду, а директор Техничке школе Саша Ђекић је у име колега захвалио на изузетној сарадњи с Министарством одбране и организацијама резервних војних старешина. Истакао је задовољство степеном реализације „Иницијативе“ у њиховим школама. Услед „смиривања“ епидемијске ситуације, сматра да би било упутно у што краћем року организовати састанак са представницима Центра Министарства одбране за локалну самоуправу Сремска Митровица ради договора о интензивнијем извођењу часова из области одбране нарочито због предстојећих обавеза матураната.

В. ПОЧУЧ

Седница Скупштине Градске организације РВС Новог Сада

ИСПУЊЕНИ ПЛАНОВИ

За ову годину планиране бројне активности, међу којима и предавање о употреби беспилотних летелица, верској служби у Војсци Србије, веће учешће у активностима на стицању знања и вештина ученика завршних разреда средњих школа

Генерал-потпуковник у пензији Ђокица Петровић изабран је за председника ОРВС Града Новог Сада, одлучено је на Изборној Скупштини те организације одржаној 26. марта у згради Команде 1. бригаде Војске Србије. Он је на челу новосадске организације РВС био и протекле две године, када је преузео ову функцију, након што је дугогодишњи председник Бошко Пилиповић, због нарушеног здравља, поднео оставку.

Генералу Петровићу мандат траје четири године. Он је, подносећи извештај о раду рекао да у условима наметнутим присутном пандемијом изазваном вирусом ковид-19 Организација резервних војних старешина Града Новог Сада је успела да реализује већину планираних задатака у 2021. години, захваљујући подршци државних и органа локалне самоуправе.

Испољена је пуна сарадња, разумевање и подршка Министарства одбране, пре свега Управе за стандард, традицију и ветеране, Сектора за људске ресурсе и Војске Србије, нарочито 1. бригаде Копнене војске, за деловање. Активности ове организације представљају најзначајнији мотив за испољавање активније улоге њеног чланства и укључивање у реализацију пројеката и програмских садржаја који су од интереса за одбрану и безбедност

земље, рекао је Петровић.

Додао је да реализацији програмских задатака и активности РВС нарочито доприноси разумевање њеног значаја и финансијска подршка Града Новог Сада.

Ватрена обука спроведена је реализацијом програмског гађања из пешадијског наоружања по теми „Припремно гађање из полуаутоматског пиштоља 9 мм Ц399 на редном броју 1.“ Ватрена обука је реализована у сарадњи и уз подршку Команде 1. бригаде Копнене војске и 10. командног батаљона на градском стрелишту у Новом Саду.

У сарадњи са Стрељачком дружином „Радивој Ћирпанов“ из Новог Сада, поводом обележавања 15. септембра – Дана резервних војних старешина Србије, други пут је одржано такмичење резервних војних старешина у гађању војничком пушком 7,9 мм М48.

Говорећи о активностима у овој години, Петровић је предочио да је планирано, такође, 12 активности, међу којима су и предавање о употреби беспилотних летелица, верској служби у Војсци Србије, веће учешће у активностима на стицању знања и вештина ученика завршних разреда средњих школа за потребе одбране земље.

На седници су изабрани нова Скупштина од 25 чланова и Управни одбор од девет чланова: Ђокица Петровић,

Брус

ТРИБИНА О ВОЈНОМ ПОЗИВУ

У складу са Планом сарадње МО И ВС са удружењима у 2022. години у Средњој школи Брус 4. марта одржана је трибина „Чари официрског позива“. Трибини су присуствовали капетан прве класе Бранислав Крстовић, кадеткиња Милица Маринковић, кадет Лука Рњаковић из састава Кадетске бригаде ВА, пуковник Раде Рњаковић, командант гарнизона Крушевац, 17 чланова ООРВС са председником Трифуном Вукајловић на челу и 54 ученика завршних разреда Средње школе Брус са разредним старешинама и директорицом Весном Маринковић.

Активности су пропратили и локални медији који су на електронским порталима веома афирмативно информисали јавност о наведеној активности.

Г. Предолац

Сретен Егерић (заменик председника), Марко Векић, Радомир Ђокић, Ђорђе Искрин, Милан Јагњић, Данило Јакшић, Предраг Ничић и Милан Никић.

Изабран је и нови Надзорни одбор од три члана: Јово Гаврић, Драго Солмун и Зоран Радосављевић.

Седници су присуствовали председник СОРВСС пуковник у пензији др Милојко Николић и председник Покрајинске организације РВС Војводине, пуковник у пензији Жељко Обрадовић.

У обраћању делегатима Скупштине, поред признања које је одао за свеукупан рад ОРВС Града Новог Сада, др Милојко Николић посебно је истакао важност учешћа свих организација резервних војних старешина у спровођењу заједничког пројекта Министарства просвете и Министарства одбране, а који се односи на реализацију обуке средњошколске омладине за одбрамбене припреме. Председник је нагласио да је Савез ОРВС Србије управо преко ове активности ступио у одређени облик „партнерства“ са Министарством одбране, а значај пројекта појаснио, како због широког обухвата младе средњошколске популације, тако и због васпитне компоненте пројекта, где ангажоване резервне војне старешине треба да постављени образовни циљ додатно оплемене вредностима патриотизма и традиције нашег народа. Милојко Николић је истакао и да је ово права прилика да резервне војне старешине, кроз обуку остваре свестрану и континуирану комуникацију са младима у духу времена у којем живимо и циљева које пројектујемо.

М. Бозокин

Делегати РВС Новог Сада на седници Скупштине ОРВС

Организацију воде људи

ЛЕГЕНДА ТИМОЧКИХ СТАРЕШИНА

Резервни пуковник Стаменко Станковић познат је не само у Тимочком региону већ у целој Србији. Знају га и на југословенским просторима. Људина и војничина, довољно је рећи. У његовом животу све је подређено обавезама према отаџбини и породици.

Зајечар је град богат слободарским традицијама (славна Тимочка бригада учествовала је у балканским ратовима, затим у Првом и Другом светском рату, у одбрамбеним дејствима 1991. године и у одбрани од агресије НАТО-а 1999). У вишевековној борби за слободу, тај град дао је и велики број жртава од Косовског боја до ратова деведесетих година минулог века. Налази се у подножју прелепе Краљевице која представља плућа града на ушћу Белог и Црног Тимока. Богат је термалним водама (село Грлиште, Николичево, Гамзиградска Бања). Није случајно што је Римски цар Гај Галерије Максимилијан у 3. веку н. е. подигао своју царску палату баш у Гамзиграду, где је често боравио и одмарао се. Палата са својим куполама и зидинама, мозаицима и скулптурама данас представља праву туристичку атракцију. Град Зајечар је познат и по Гитариади, Зајечарском пиву... Некада, у СФРЈ, био је то економски гигант са више различитих комбината и око 26.000 радника. Данас није ни бледа сенка економске моћи коју је имао некада. У таквом граду са променљивим односом челних људи према систему одбране и Градској организацији РВС, која је по резултатима доскора била међу првима у Србији, сада је без помоћи некадашњих финансијера и упорно се бори за опстанак.

Резервни пуковник Стаменко Станковић, социолог, рођен је 1939. године у општини Трговиште, у седмочлавној сељачко-радничкој породици (пет мушких и два женска члана). Основну и Учитељску школу завршио је у Неготину, а ванредно је студирао на Катедри за социологију Филозофског факултета у Београду. Мало је радио у просвети, мало више у Библиотеци у Салашу (вођена његовом руком, та институција је 1969. проглашена за најбољу сеоску библиотеку у Србији, а он за најбољег библиотекара). Специјално признање и комплет својих дела са посветом, тада му је лично уручила Десанка Максимовић.

Школу резервних официра завршио је у Билећи 1964. године, а затим курс за помоћника команданта за политички рад у Високој војнополитичкој школи ЈНА. У ратним јединицама обављао је дужности од командира чете до помоћника команданта Прве оперативне зоне за морал и информисање. Почетком 90-их година био је секретар Среског одбора ОРВС. Последње

четири године радног стажа обављао је послове у Територијалној одбрани. По укидању ТО (1993), већ наредне године, силовом приликом одлази у пензију са 32 године радног стажа.

Избор на Стаменку

Почетком 1995. у посету му долазе председник Републичког одбора ОРВС генерал у пензији Милосав Мишевић и Окружног одбора пуковник Зарије Димитријевић да уз помоћ команданта Тимочке бригаде (Тбр) пуковника Момчила Момчиловића покрене рад организације РВС Зајечар, која четири године није постојала. Изразили су и очекивања да Стаменко покрене или интензивира рад ОРВС и у седам општина Тимочког региона.

—Рад је био волонтерски и захтеван. Уложио сам огroman труд, знање и стручност, затим ентузијазам, а изнад свега испољио патриотизам, вели Стаменко.

Уз свесрдну помоћ тадашњег команданта Тимочке бригаде, пуковника Момчила Момчиловића (потоњег генерала) прихватио је да из пепела подигне ОРВС Зајечар, учини додатне напоре да и рад седам организација Тимочког региона покрене или унапреди.

Упорност и лидерска надареност убрзо су пружили резултате, покренуто је организационо јачање, војноструктурно и информативно оспособљавање резервних војних пензионера. Интензивирана је обука и подстакнут такмичарски дух. У првом периоду активности доминирале су ватрена обука из пешадијског наоружања, тактичко-оријентациони марш, технички зборови наоружања и војне опреме, организационо јачање.

А онда су уследила појединачна или групна такмичења у оквиру Окружне организације РВС Ниш у више војничких и спортских дисциплина: стрелаштво (пушка, пиштољ), кретање на непознатом терену уз помоћ топографске карте и бусоле и решавање бројних задатака (рад са противпешадиским и противтенковским минама, ручним бомбама, аутоматском пушком), шах... И увек је екипа РВС Зајечара била међу прве три најбоље у Окружној организацији РВС Ниш. О томе сведоче бројне захвалнице, похвале и дипломе, а на крају и прелазни пехар у трајном власништву ОРВС Зајечар.

Активност се даље развијала, па је координативном улогом резервни пуковник

Ослонац у свим задацима: резервни пуковник Стаменко Станковић

Стаменко Станковић (уз помоћ и подршку руководства Републичког одбора ОРВС Србије и разумевања команди и јединица Војске Србије) организовао војноструктурну и информативну обуку РВС одговарајућих родова и служби. Са групом РВС одговарајућих весова (свака група је бројала од 50 до 80 РВС, од којих половина из ОРВС Зајечар) организовао је обучавање пешадијанаца у Пешадијском центру у Пожаревцу (и присуство вежбама јединица ВС на војном полигону „Пасуљанске ливаде“), рода АБХО у Центру АБХО у Крушевцу, мешовити састав у Трећој бригади у Нишу, инжењераца Инжињеријском батаљону у Прокупљу, артиљераца у Артиљеријском батаљону у Нишу, везиста у Бригади везе у Београду.

Пандемија ковид 19 спречила је да мешовити састав групе реализује део обуке у Четвртој бригади у Врању. Мешовити састав групе РВС је посетио и Војну академију и упознао са функцијом и улогом те високошколске установе. Посете су имале за циљ да се групе РВС упознају са саставом и наоружањем, обуком и улогом јединица. Те посете посебно краси то што су команде јединица радо дочекивале групе РВС, реализовале су конкретан програм и домаћински их испраћали.

Предавања средњошколцима

Координација рада, која и даље траје, је створила колективни дух, организацију и рад свих осам ОРВС тимочког региона Изборне јединице „Исток 1“ (Бор. Бољевац, Мајданпек. Кладово, Неготин, Књажевац, Сокобања и Зајечар). Састанци, инструктивни семинари, договори и предавања чинили су и чине основни метод рада руководства тих осам организација РВС. Стаменко је и један од најбољих координатора у РВС. У раду тих састанака често су учествовали и чланови руководства Главног, Републичког и Управног одбора СОПВСС.

Резервне војне старешине приликом посете 3. бригади КоВ

У реализацији тежишних програмских задатака пуну помоћ (организациону и ону на терену) пружала је и пружа Команда Тимочке бригаде, односно Команда за развој Тбр. Ватрена и тактичка обука, а делом информисање, не би било могуће реализовати искључиво снагама и средствима ОРВС. Зато се успешан рад заснива на сарадњи са командама Војног одсека односно Центра Министарства одбране Зајечар и Бор.

Организације РВС Тимочког региона активно се укључују у реализацију програма одбране и заштите у средњим школама. Почетком 2020. године 20 резервних војних старешина овог региона активно се укључило у реализацију тема из области одбране у завршним разредима средњих школа под диригентском палицом резервног пуковника Стаменко Станковића. Наиме, Управа за обавезе одбране МО постигла је договор са Министарством просвете, науке и технолошког развоја о извођењу наставе из области одбране у завршним разредима средњих школа. Програм чини 11 тема. Стаменко је у својству координатора организовао састанке са председницима осам ОРВС Тимочког региона, сачинио тимове РВС (високообразованих и с богатим искуством) који су те године својим учешћем дали пун допринос. Организовао је и семинар за изабране РВС, а реализатори семинара били су др Милојко Николић и др Ристо Прентовић. На састанку са председницима ОРВС, 7. децембра прошле године, ажурирани су састави група РВС за реализацију тог програма, уз наду да ће пандемија ковид 19 окончати и та активност наставити у пуном обиму.

Резервни пуковник Стаменко Станковић предводи је и активности од ширег значаја: био је домаћин и суорганизатор округлог стола на нивоу Организације РВС Југославије, октобра 2004. године, чија је тема била „Суштина, правци домет и досадашњи резултати система одбране и трансформација Организације РВС Југославије“. Организатори су били Општински одбор ОРВС Зајечар, Округлни одбор ОРВС Ниш и Републички одбор ОРВС, а учесници: руководства ОРВС на свим нивоима, представници МО, центри за одбрану Ниш, Зајечар и Бор, Команда Тимочке бригаде, СУП, челници округа и општина Тимочке крајине.

Заједно са генерал-потпуковницима Радованом Радиновићем, Љубишом Стојимровићем и Милованом Мишевићем организовао је дводневни семинар на Бабином зубу (Стара планина). Теме су биле: Актуелна војно-политичка ситуација у све-

ту, окружењу и СРЈ; Стратегија и Врховне команде и Војске Југославије у одбрани од агресије НАТО-а и Ангажовање РВС и ОРВСЈ у одбрани земље. Учествовали су чланови Општинског одбора РВС Зајечара, Књажевца, Бољевца и Сокобање, председници ОРВС општина Тимочког региона, затим Лесковца, Пирота, Ниша, Крушевца, Прокупља, командант Тимочке бригаде, представници Војног одсека и Гарнизона Књажевац, те председници општина Зајечар и Књажевац.

Признања су нормалан след догађања

Трајно је забележено да је пуковник Станковић организовао више промоција књига из области одбране, међу којима посебно треба нагласити ону чији наслов „Тероризам и нови светски поредак“, аутора професора доктора војних наука пуковника Душана Вилића и Бошка Тодоровића са рецезентима: генерал-пуковником Небојишом Павковићем и генерал-потпуковником Радованом Радиновићем. Сва четири су октобра 1999. у препуној сали Народног позоришта „Зоран Радиловић“ у Зајечару представили књигу пред резервним војним старешинама, омладином и осталим грађанима Зајечара.

Веома успешна била је и промоција књиге „Сатана се више не крије“ доктора војних наука Светозара Радишића у препуној сали Дома Војске Србије 2003. године. Затим публикација чији су аутори генерал Милан Гверо и војно-политички аналитичар Милован Дреџун... Споменимо и бројне трибине са актуелним темама.

За дуготрајан рад на челу Градске и ОРВС Тимочког региона добили су и организација а посебно он бројна признања, похвале, захвалнице, дипломе и књиге...

Градска организација РВС Зајечар добила је за изванредне резултате у остваривању задатака у области одбрана: Плакету РВСЈ коју је доделио Главни одбор ОРВСЈ на суретима у Чачку, за изузетан допринос у афирмацији Организације резервних војних старешина Југославије и постигнуте резултате у раду; Плакету Савеза РВС Југославије; - медаљу борца у знак признања за афирмацију трајних вредности НОР-а, слободарских и антифшистичких вредности, за зближавање међу људима, народима и државама; Повељу Града Зајечара Градској организацији РВС Зајечар, добитнику Годишње награде Града а поводом 90 година постојања и рада Градске организације РВС Зајечар, Захвалницу и Знак ОРВСЈ у бронзи, при-

знање Војног одсека Зајечар.

Готово све што је урађено крунисано је бројним наградама и признањима. А награде и признања које је добио резервни пуковник Стаменко Станковић, можда најбоље дочаравају његов труд и старешинска достигнућа. Датирају од завршетку ШРО, до данашњих дана. Наводимо нека од њих: Значка ТО Републике Србије, Сребрни знак СФРЈ, Знак у бронзи СФРЈ „Туђе нећемо своје не дамо“, Сребрна плакета Савета за народну одбрану Скупштине Града, Похвала команданта ТО РС генерал-потпуковника Спасоја Тодоровића, Златни знак који додељује РО СРВС Србије, Плакета поводом 80 година постојања и рада СРВСЈ, Захвалница УО СРВС поводом сто година постојања и рада СРВСС и комплет књига са посветом *Српске војводе у Великом рату*.

Два пута ванредно унапређен

Поводом 90-годишњице постојања и рада Савеза РВС Србије, генерал-пуковник Небојиша Павковић ванредно га је унапредио у чин резервног потпуковника, а поводом 100 година постојања и рада министар одбране Александар Вулин - у чин резервног пуковника (такође ванредно). Оба унапређења су уследила на предлог Републичког, односно Управног одбора СРВС Србије.

Вишедеценијски рад изродио је и другу страну медаље. Разгранате активности у Градској организацији РВС Зајечар, координација рада у осам организација РВС Тимочког региона војно-стручно и информативно уздицање РВС, неговање слободарских традиција и развијање патриотизма изискивали су велике напоре. Резервни пуковник Стаменко Станковић више од десет година тражи замену, то јест млађег, а тиме и способнијег старешину, да преузме функцију председника и координатора.

Нерешена финансијска подршка локалне самоуправе производи ноћне море. Градска организација РВС Зајечар да би „покрила“ део трошкова програмских активности, принуђена је да ради пројекте из области културе и по тој основи једва добије 50.000 динара на годишњем нивоу. И то не сваке године. Сви покушаји и молбе да Градско веће стави ГО РВС Зајечар у групу организација од посебног значаја за одбрану земље, са осталим патриотским удружењима која су програмски везана за систем одбране, остали су без резултата. Сопствених средстава ОРВС нема, јер је непрофитабилна организација, спонзора ни од корова јер је локална привреда слаба.

По свему судећи челни људи Града немају слуша и разумевања за рад и оспособљавање резервних војних старешина за одбрану земље, за разлику од руководиоца у другим локалним самоуправама у региону.

Док је Стаменка, ентузијазма, елана који га држе, а и личне одговорности за судбину организације, резервне старешине Зајечара ће испуњавати планове и извршавати задатке.

А после?

Наставу са темама из одбране у Зрењанину четири године спроводе резервни официри

ЗНАЊЕ ЈЕ МОЋ

„Ове школске године смо на предавањима имали 206 ученика. На часовима су биле и одељенске старешине, које преносе да се ученицима свиђају теме о којима се говори. Сви се у школи слажемо да се о овим темама мало зна. Одредили смо се за сарадњу са ОРВС Зрењанин, јер одељенске старешине ову наставу могу урадити само ако користе објављене материјале и ови часови би се свели на читање презентација. Желели смо то да избегнемо и дозволили стручњацима да предају. Нисмо погрешили, наводи Драгослава Голушин, директорка Економско-трговинске школе.

Пише: Миле Новаковић

Са предавања у Техничкој школи

У Техничку школу у Зрењанину из године у годину се уписује све више ученика. У занатима је будућност, као да желе да кажу у руководству ове школе наводећи да имају 760 ђака распоређених у 29 одељења за седам образовних профила машинства и обраде метала, електротехнике, саобраћаја, геологије, рударства и металургије. Ова школа је кроз историју неговала праксу у својим добро опремљеним радионицама, а први су ушли у систем дуалног образовања и сарадње са великим компанијама попут НИС-а, Дрекслмајера или Шинвоза, где ђаци имају практичну наставу.

Када је неко добар мајстор, сви погледи су окренути ка њему и када треба да поправи квар, али и у случају ванредних ситуација. Зато је ова школа 2018. схватила да обука везана за одбрану и реаговање у ванредним ситуацијама логично иде уз техничке струке. У Зрењанину је Техничка школа прва реализовала задатке предвиђене у „Иницијативи за увођење садржаја одбране у школски систем Републике Ср-

ПРЕДЛОЗИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Предлози који стижу из школа које су се одлучиле да ангажују резервне старешине за извођење наставе су да се часови организују током првог полугодишта, крајем септембра и у октобру. Са друге стране предавачи из ОРВС су у више наврата предложили надлежнима да тамо где разредне старешине изводе наставу буде присутан и неко од официра, да би могао да одговори на теме о којима наставници нису довољно упознати, а тичу се система одбране Републике Србије

бије“. Од тада до данас руководство школе је организовало наставу коју спроводе искључиво чланови Организације резервних војних старешина Зрењанина.

-Имамо све услове да квалитетно орга-

низујемо наставу са темама везаним за систем одбране Републике Србије. Прво смо сачинили план часова разредног старешине, где смо предвидели ове теме још на почетку школске године. Имамо мулти-медиијалну салу, па предавачи не брину за простор, пројектор или компјутер. Са предавачима и разредним старешинама одређујемо термине за предавања. Сем у години када је била пандемија, нисмо имали ниједан неодржан час, каже Ђорђе Клаћ, директор Техничке школе.

Средња школа у Новом Бечеју је једина у средњем Банату која је у све четири претходне школске године одржала са предавачима из ОРВС Зрењанин комплетну наставу. Корона период је избегнут јер је настава одржана пре увођења ванредног стања. Директорка Анита Бојић Перкин је са разредним старешинама присуствовала свим часовима које су одржали резервни официри.

-Уз сав труд и добру вољу, одељенске старешине не могу професионално одржати ову наставу. Зато смо се одлучили да

Настава у Пољопривредној школи: Тања Дуловић у првом плану

Анита Бојић Перкин,
директорка Средње школе
у Новом Бечеју

нам као предавачи буду резервне војне старешине које су уједно и професори одбране и заштите, чиме смо нашим ученицима пружили стручна и компетентна предавања. Посебно нам је значајно што се на овим часовима дозвољава дискусија и постављање питања. Ми немамо намеру да мењамо модел рада када је реч о овој настави, наводи директорка Анита Бојић Перкин.

ПРАКТИЧНА НАСТАВА

Команда Банатске бригаде је у два наврата у сарадњи са школама организовала техничко-тактички збор на коме је присуствовало близу две хиљаде ђака. Када је реч о практичном приказу активности везаних за одбрану и ванредне ситуације ОРВС Зрењанин је у више наврата у Техничкој школи и средњој школи у Српској Црњи организовала пројекат „Полигон ризика“ у коме су на радним тачкама приказивани гашење почетног пожара, пружање прве помоћи, активности Цивилне заштите и самоодбрана.

Предавачи
тема о одбрани
на окупу

ШКОЛСКА ГОДИНА	БРОЈ ШКОЛА ГДЕ СУ НАСТАВУ ИЗВЕЛЕ РЕЗЕРВНЕ СТАРЕШИНЕ	БРОЈ ШКОЛА КОЈЕ СУ НАСТАВУ ИЗВЕЛЕ САМОСТАЛНО	БРОЈ ОДЕЉЕЊА ОБУХВАЋЕНИХ НАСТАВОМ	НАПОМЕНА
2018/2019	12	0	65	
2019/2020	6	6	65	
2020/2021	1	11	68	Због пандемије настава извођена „на даљину“
2021/2022	4	8	65	Подаци на основу пријаве Центру МО до 15.04.2022.

Драгослава Голушин, директорка Економско трговинске школе „Јован Трајковић“ у Зрењанину је изненађена интересовањем које су ученици исказали за наставу са темама о систему одбране Републике Србије. Посебно истиче да су се ученици распитивали када ће да се организује настава и што су предавања била веома посећена.

„Ове школске године смо на предавањима имали 206 ученика. На часовима су биле и одељенске старешине, које преносе да се ученицима свиђају теме о којима се говори. Сви се у школи слажемо да се о овим темама мало зна. Определили смо

се за сарадњу са ОРВС Зрењанин, јер одељенске старешине ову наставу могу урадити само ако користе објављене материјале и ови часови би се свели на читање презентација. Желели смо то да избегнемо и дозволили стручњацима да предају. Нисмо погрешили, наводи Драгослава Голушин, директорка Економско-трговинске школе.

„Иницијативом за увођење садржаја одбране у школски систем Републике Србије“ предвиђено је да предавачи могу бити разредне старешине или представници Министарства одбране или резервни официри, чланови ОРВС. Од 2018. Центар МО

у Зрењанину је указао поверење резервним официцирима, а шест њих је реализовало наставу.

У школској 2018/2019 свих 12 средњих школа у Средњобанатском округу се одлучило да препусти извођење наставе резервним старешинама. Већ наредне године број школа се по том питању преполовио. Школска 2020/2021. година није погодна за анализу јер је у другом полугодишту целокупна непосредна настава прекинута због короне. Ове школске године се број школа које су затражиле помоћ од резервних старешина додатно смањило, па је из четири стигао захтев за ангажовање резервних официцира.

—Мени као некадашњој наставници предмета одбрана и заштита, задовољство је поново предавати ове теме. У првој години то је заиста било добро организовано. На жалост, због пандемије која нас је задесила школе су морале прећи на другачији начин рада, онлајн или да наставу изведу сами. Оно што мене сваки пут обрадује током наставе је заинтересованост ученика за ове теме. Често смо, као одрасли, склони да потцењујемо наше ђаке, али сваким новим часом схватам да имамо паметне ђаке спремне да прихвате обавезе које имају у систему одбране и безбедности. Мени и јесте циљ да их мотивишем и упутим на усвајање вештина које ће им омогућити да увек буду они који помажу, а не они којима се помаже, закључује Тања Дуловић, председница ОРВС Зрењанин и предавач.

Ђорђе Клач је одржао прво предавање у Зрењанину марта 2019.

ПРЕДАВАЧИ

Организација резервних војних старешина Зрењанина је прва 2018. започела сарадњу са Центром Министарства одбране и начелником потпуковником Властимиром Радивојевићем на реализацији наставе. Ангажовано је у претходне четири школске године шест предавача: Радован Јазић, Тања Дуловић, Ђорђе Клач, Миле Новаковић, Лука Срдић и Мирослав Сладојевић.

На полигону ризика: гашење почетног пожара

У Ваљевоу поново формирана организација резервних војних старешина

СНАЖЕЊЕ ОДБРАНЕ

За председника изабран познати привредник, иначе резервни капетан Десимир Тадић

У просторијама Другог центра за обуку ВС 19. фебруара одржана је оснивачка Скупштина Организације резервних војних старешина града Ваљева „Војвода Живојин Мишић“. Том скупу присуствовали су начелник Регионалног центра МО пуковник Зоран Смиљанић, генерални секретар Савеза организација резервних војних старешина Србије пуковник у пензији Драган Ђирковић и координатор тог савеза за Изборну јединицу бр. 3 и члан УО СОРВСС потпуковник у резерви Милоје Васић, који је и председавао седници.

СТИЦАЈЕМ више околности у Ваљевоу је последњих година замро рад организације која баштини традиције дуге више од једног века. То се поклапа и са променама у друштву на таласима редуковања војске, замрзавања служења војног рока и стављања одбрамбених припрема институција система на периферију догађања.

Обраћајући се присутнима Драган Ђирковић је говорио о статутарним оквирима Савеза организација резервних војних старешина Србије. Нагласио да је СОРВСС невладин, непрофитни, нестранички, стручни савез организација и удружења, ради остваривања заједничких и општих циљева и задатака у области одбране, безбедности, заштите и спасавања људи и материјалних добара. Организације резервних војних старешина се добровољно удружују на равноправним основама.

Он је навео да је у Србији активно око 80 организација и да се Савез непрестано шири реактивирањем или приступањем нових општинских и градских организација. Нарочити замах СОРВСС је доживео 2019. године, када је добио статус организације од посебног значаја за одбрану земље. Уследио је задатак одржавања наставе у завршним разредима средњих школа из области одбране и заштите у склопу заједничке Иницијативе Министарства одбране и Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Ђирковић је информисао резервне старешине о досадашњим активностима ОРВС у Србији и плановима за наредни период.

После усвајања одредби Статута ваљевске организације РВС, уследио је избор руководства. За председника је једногласно изабран познати привредник резервни капетан Десимир Тадић, за заменика Милорад Госпавић, а за потпредседника Милан Михаиловић. Дужност секретара у наредном мандату обављаће Милош Филиповић. У Управни одбор, осим четворице наведених руководилаца, изабрани су још Божидар Дуњић, Драган Митровић и Виктор Мишић. Надзорни одбор,

како је одлучено, сачињавају Љиљан Лескур, председник и чланови Слободан Ђирић и Андрија Мазинјанин.

Пошто је у име новоизабраног руководства захвалио на указаном поверењу, Десимир Тадић је казао да је организација резервних старешина извор патриотизма и родољубља, те да је ваљевски крај богат историјским догађајима и револуционарним традицијама. Заложо се за проширење активности резервних старешина

у обуци својих чланова и уопште становништва, одредивши се и за свестрану сарадњу са локалном самоуправом. Навео је да Ваљево располаже значајним људским и материјалним ресурсима у функцији одбране земље. Сматра да резервне војне старешине треба да имају свог представника у Штабу за ванредне ситуације.

У наставку седнице одвијала се веома занимљива расправа у којој су резервне старешине лансирале низ занимљивих идеја како организовати рад и шта све треба предузети како би се ваљевској организацији РВС повратио стари сјај. Један од првих задатака које ће обавити обновљена организација у Ваљевоу је попуњавање кадровских упитника РВС чланова организације за Базу података СОРВСС, како би јединствени систем одбране Републике Србије имао податке о резервном кадру, његовој обучености за наменске задатке и осталим подацима важним за ангажовање у одбрамбеним активностима.

3. Пешић

Ваљево има дугу традицију организације резервних војних старешине

Пред муралом Дринске дивизије: они су обновили рад ОРВС

Приказ способности ВС „Штит 2022“

РАПОРТ ГРАЂАНИМА

Самоходни топ-хаубица „Нора“

Основни тренд у савременим технологијама за производњу оружја су ракетни системи

Све оно што су припадници Војске Србије приказали последњег априлског дана ове године може се сврстати у својеврстан рапорт грађанима. Минијатурна вежба у којој су учествовали припадници КоВ и РВ и ПВО само је била нека врста увода за потоњи тактичко-технички збор у којем су изложена готово сва средства та два вида наше војске. Манифестацији су својим присуством посебан тон и значај дали државни и војни врх Србије.

Грађани, којих је било у великом броју, а и они који су догађај посматрали посредством телевизијских апарата, могли су да виде оружје и опрему који су у употреби у нашој војсци, а и средства која се налазе у развоју, то јест прототипове или нулте серије.

Приказ способности Војске Србије „Штит 2022“ одржан је на војном аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић“ у Батајници.

Динамички и статички део приказа, у коме је учествовало више од 1.000 припадника Министарства одбране и Војске Србије, преко 300 средстава борбене технике, као и више од 60 авиона, хеликоптера и даљински управљивих ваздухоплова, оставио је снажан утисак на посетиоце који су на батајнички аеродром дошли из свих крајева наше земље, чак и из иностранства.

Нарочиту пажњу посетилаца привукао је нови ракетни систем за противваздухопловна дејства ФК-3, као и артиљеријско ракетни систем „Панцир С-1“, затим најсавременији хеликоптери Ми-35, Х-145 и Ми-17, али и савремена борбена средства копнене војске – тенкови М-84АБ1 и Т-72МС, самоходне хаубице „Нора Б-52“ и борбена возила домаће производње „Лазар-3“ и „Милош“. Љубитељи авијације могли су да погледају модернизоване Мигове-29, као и дронове ЦХ-92 и домаћи „Пегаз“ који је јавности први пут представљен у наоружаној верзији.

Био је то празник за очи и уши.

Ето, људи су непосредно могли да виде на шта држава троши новац који они стварају вредним рукама. **З. П.**

Посетиоци су дошли већ од раних јутарњих часова

Атрактивно, нема шта

Оклопљени хеликоптери Ми-35

Пилоти су приказали летачко умеће на авионима МиГ-29

„Шума“ радарских и других антена на батајничком аеродрому

Противнички авиони могу да се оборе и с рамена уз помоћ ракетног система „Игла“

Савремена опрема обезбеђује сигурност војника на бојишту

„Мали милош“ не престаје да изазива пажњу љубитеља наоружања

Противавионски систем ФК-3 био је звезда овогodiшњег приказа

Из нововведеног противоклопног средства „Хорнет“ моћи ће да се погађају тенкови до 10 км удаљености

После више година таворења, у Лозници је 15. априла основана Градска организација резервних војних старешина. Оснивачка скупштина одржана је у просторијама лозничког Војног одсека. За председника је изабран резервни мајор Драган Васић. Заменик председника у четворогодишњем мандату биће Катарина Мишић, а секретар Весна Барбарић.

Организација РВС у Лозници је усвојила Статут, али и друга општа акта која су у сагласности са тим документом.

Како је на скупу речено, Организација резервних војних старешина Града Лознице оснива се ради остваривања циљева у области одбране, безбедности, заштите и спасавања људи и материјалних добара. Циљеви организације су: праћење, сагледавање и проучавање места, улоге и задатака официра и подофицира у резерви и њихових могућности за обављање дужности у савременој структури безбедности, систему одбране, организацији војске и њеним мисијама и афирмација и популаризација улоге официра и подофицира у резерви за обављање тих дужности.

Развијање стручних способности, склоности и стваралаштва кроз обучавање и едукацију чланства; неговање и очување моралних и етичких вредности, части и угледа носиоца чина и дужности официра и подофицира у резерви такође је опредељење те организације. Ништа мање у жижи интересовања није ни информисање по актуелним темама које се односе на област безбедности, одбране, војске, спасавања људи и материјалних добара, спољних и унутрашњих изазова, и претњи; разматрање нацрта законских и подзаконских пројеката из области безбедности, учешће у развоју и унапређењу цивилно-војних односа у друштву. У документима је записано и пружање подршке и укључивање у активности државних органа на промоцији и популаризацији војног позива и афирмисању занимања официра, подофицира, војника по уговору и статуса припадника активне резерве код младих генерација. Предмет интересовања јесте покретање иницијатива за регулисање појединих питања од значаја за официре и подофицире у резерви и њихову организацију кроз одговарајућа законска и подзаконска решења; сагледавање статусних питања чланова - официра и подофицира у резерви и пружање правне и друге врсте помоћи у решавању њихових проблема, на принципима узајамне солидарности.

По одзиву резервних официра и подофицира на оснивачки скуп могла се наслутити заинтересованост Лозничана за поновно оснивање струковне организације у складу са вишедеценијском традицијом тога краја.

—Сазрели су услови да обновимо нашу организацију, да поново стојимо на располагању Војсци Србије и нашој локалној заједници. Имамо више од

У Лозници поново основана Организација РВС

МЛАДОСТ ПРЕДВОДИ РЕЗЕРВИСТЕ

300 чланова у Лозници, а очекујемо подршку, помоћ и добру сарадњу са локалном самоуправом. На састанку су договорене активности чланова на успостављању рада и активности у наредном периоду – казао је Васић и додао да је најмлађи члан двадесетшестогодишња девојка која је ове године

завршила Курс резервних војних официра.

Последњих година више младих људи се пријавило за Курс резервних војних официра, што указује да расте интересовање за војни позив и одбрану земље.

Апатин: сећање на агресију НАТО-а

РЕЧ КОМАНДАНАТА

Резервне војне старешине општине Апатин организовале су 23. марта трибину на којој су говорили пуковници у пензији Ђоко Радаковић, тадашњи командант Ваздухопловног наставног центра, Мићо

Радаковић, тадашњи командант одбране града Сомбора и Золтан Дани, командант јединице (3. дивизиона 250. ракетне ПВО бригаде) која је током оборила авион Ф-117А.

На почетку, домаћин

трибине Жељко Обрадовић, председник ОРВС општине Апатин позвао је присутне да минутом ћутања одају пошту погинулима током НАТО бомбардовања, а потом подсетио на бројне последице агресије на нашу земљу. **J. M.**

Сарадња организација

ОДЛИЧАН МОДЕЛ РАДА

Задаци резервних војних старешина у спровођењу „Иницијативе за увођење садржаја обуке у школски систем Републике Србије“ су и у наредном периоду приоритет за општинске и градске организације резервних војних старешина, основни је закључак са састанка председника ОРВС Алексинац Драгослава Ненадовића и ОРВС Зрењанина Тање Дуловић.

Председница ОРВС Зрењанин која је као предавач укључена у извођење наставе пренела је руковођству ОРВС Алексинац искуства у раду са ученицима.

„У сарадњи са Центром Министарства одбране у Зрењанину смо оформили тим од шест предавача и од 2019. године смо директно укључени у наставу у свих 12 средњих школа у Средњобанатском округу. У неким школама су због пандемије и актуелне епидемиолошке ситуације наставу изводиле одељенске старешине, али је заиста неопходно да убудуће и у тим ситуацијама буде присутан неко из Министарства одбране или резервне војне старешине, како би ученици добили одговоре на бројна питања која су им отворена. Сматрам да смо подста-

кли и дискусију у школама о потреби да се тематика одбране и ванредних ситуација устали у средњошколском програму са више часова током године“, истакла је Тања Дуловић.

Колеге из Алексинца који су изводили наставу имају слична искуства, а истакли су жељу ученика да настави присуствују униформисана лица, војници или официри и подофицири. Резерве војне старешине из Алексинца су изузетно активне и на популарисању војног позива, а максималну подршку у раду имају од Војске Србије и локалне самоуправе. На састанку су резервне старешине из Алексинца предложиле да се успостави трајна сарадња наше две организације и да се у наредном периоду организују и сусрети у Алексинцу и Зрењанину.

Драгослав Ненадовић уручио је Тањи Дуловић заставу ОРВС Алексинац, као и књигу која је сведочанство о бомбардовању НАТО-а Алексинца „Путем милости“ чији је аутор Ненадовић.

Председница ОРВС Зрењанин боравила је и у посети колегама у Сокобањи, где је о функционисању организације разговарала са председником ОРВС општине Сокобања, резервним мајором Драганом Кузмановићем. Састанку је присуствовао и резервни капетан Славољуб Јовановић, председник организације бораца у Сокобањи. Ово је била прилика да се размене искуства у раду две организације као и да се договори сарадња у наредном периоду.

Крушевац

ПОЛОЖЕНИ ВЕНЦИ

Поводом почетка агресије НАТО-а на СР Југославију делегација ГО РВС Крушевца у саставу Слободан Лазић председник, Живомир Радаковић и Данило Савић чланови, положила је венце на Споменик погинулим борцима 125. моторизоване бригаде, која је током сукоба на КиМ 1999. године, била у саставу Приштинског корпуса.

Венце су положили и бројне делегације, међу којима представници Војске Србије, Расинског управног округа (начелник Расинског округа Иван Анђелић), Града Крушевца (градоначелник Јасмина Палуrowић,

председник Скупштине Предрад Вукићевић), ветерана 125. моторизоване бригаде, СУБНОР-а и Ратних војни инвалида.

Легендарна 125. бригада формирана је 23. септембра 1981. године у Косовској Митровици. У рату на КиМ 1999., погинуло је 94 припадника бригаде, 9 официра и подофицира, 46 војника на одслужењу војног рока, 11 припадника резервног састава и 28 добровољаца. Расформирана је 2005. године.

Кратко подсећање на историјат и пут 125. моторизоване бригаде присутнима је изложио пуковник Раде Рњаковић, командант Гарнизона Крушевца.

Крупањ

ЈУНАЦИМА ОДАТА ПОШТА

Делегације општине Крупањ и Општинске организације резервних војних старешина Крупањ, положили су цвеће на Спомен-плочу палим јунацима 1999. године у порти цркве Светог Вазнесења Господњег.

Делегације су предвођили председник Скупштине општине Крупањ Зоран Зарић и потпуковник у пензији Драган Грујић, учесник у ратним дејствима 1999. године, председник Општинске организације РВС Крупањ.

Историјском часу поводом обележавања годишњице агресије НАТО-а присуствовали су ученици основне школе „Боривоје Ж. Милојевић“ из Крупања. Они су веома пажљиво слушали беседу потпуковника у пензији Драгана Грујић, а посебно су били заинтересовани за јунаке из Рађевине који су 1999. године положили живот на олтар отаџбине: Миломира Деспича; Стојана Поповића и Миленка Живковића, а и за јунаке из рата вођеног 1991.– 1992. године који су дали своје животе бранећи српски народ.

Тезина организовања ослободилачке оружане борбе била је, пре свега, у томе што ју је Југославија почела кад је већина европских земаља пала под ударцима Немачке и кад у окупираној Европи још нико није пружао оружани отпор. Требало је организовати борбу у условима непостојања оружаних формација, припремити људе пошто земља није имала фабрика оружја, да га отимају од непријатеља и тако стварати оружане војне формације. Посебно озбиљан и сложен задатак било је развијање и учвршћивање братства и јединства југословенских народа с обзиром на тешко наслеђе нерешеног националног питања, што су окупатори и њихове домаће слуге, настојали да искористе за изазивање братоубилачког рата.

У току лета 1941. партизански одреди у Југославији нанели су озбиљне ударе окупаторовим и квислиншким снагама и запленили веће количине оружја. То је омогућило даље нарастање и бројно јачање одреда, који су од неколико десетина израсли у јединице са више стотина, а у неким крајевима земље и са неколико хиљада бораца. Створене су стране слободне територије, многе комуникације биле су пресечене или изложене нападима. Због диверзантске активности на комуникацијама, окупатори и квислинзи били су присиљени да одвајају знатне снаге за њихово осигурање, и да поред појединих важнијих објеката на путевима и цестама подижу читаву утврђења. Саобраћај је био поремећен, транспорт окупационих трупа и ратног материјала кроз Југославију отежани, а експлоатација њених богатстава, потребних ратној привреди сила Осовине, умањена. Уништен је велики број предузећа и рудника или је њихова производња у великој мери опала. Окупатори и квислинзи нису били мирни ни у великим градовима, у којима су се, обично, налазиле њихове јаке снаге. Уништаване су важније установе и објекти, паљена транспортна средства, вршени атентати на истакнуте фашистичке функционере и домаће издајнике. Ударне и диверзантске групе изводиле су препаде на окупаторове војнике и официре, патроле, страже и команде, уништавале складишта, хангаре, ослобађале таоце и затворенике; рушиле железничке пруге, палиле железничке станице, квариле скретнице, сигнална и друга железничка постројења, кидале телефонске и телеграфске везе, а радници (припадници група) који су радили у фабрикама, саботирали су производњу, кварили уређаје и постројења и др.

Угрожен окупациони систем

Посебан значај имале су оружане акције које су изводиле мање ударне групе (2—3 лица), најчешће, састављене од омладинаца. Оне су ликвидирале народне издајнике и окупаторове војнике, спаљивале непријатељеву штампу, камионе, складишта и др. Борбено расположење становништва све је више расло и све је био већи број оних који су, на разне начине, учествовали у разним акцијама или одлазили у партизане.

Окупациони систем у целој земљи био

Горео је и немачки заробљени камион

Ратна ситуација у лето 1941. године

ПРВЕ СЛОБОДНЕ ТЕРИТОРИЈЕ

Ударне и диверзантске групе изводиле су препаде на окупаторове војнике и официре, патроле, страже и команде, уништавале складишта, хангаре, ослобађале таоце и затворенике; рушиле железничке пруге, палиле железничке станице, квариле скретнице, сигнална и друга железничка постројења, кидале телефонске и телеграфске везе, а радници (припадници група) који су радили у фабрикама, саботирали су производњу, кварили уређаје и постројења и др.

је озбиљно угрожен. На слободним територијама у НОР образују се, по директиви ЦК КПЈ органи народне власти — народноослободилачки одбори. Они се, нешто касније, стварају и на окупираној и полуослобођеној територији. У лето 1941. они имају различите називе: одбори народног ослобођења, одбори народне одбране, ослободилачки комитети, револуционарна већа, команде општина итд. У неким крајевима њихову функцију врше организације Народноослободилачког фронта. Ти органи регулисали су живот на ослобођеним територијама и старали се о снабдевању и збрињавању партизанских одреда. Настали на рушевината старе власти која се ставила у службу окупатору, народноослободилачки одбори били су најснажнији израз друштвено-политичке оријентације устанка, кроз који су се од почетка оружане борбе манифестовале националне, демократске и социјалне тежње широких народних слојева.

Ојачање окупаторских снага

У лето 1941. немачке трупе дубоко су продрле на територију Совјетског Савеза. Црвена армија и совјетски народ улагали су крајње напоре и подносили тешке жртве да би зауставили напредовање фашистичких армија. Истовремено, под руководством Комунистичке партије, настало је у Југославији ново ратиште. Народнаослободилачка борба распламсала се на читавој њеној територији, а оку-

пационе и квислиншке трупе биле су немоћне да то спрече.

Немачка окупациона управа у Србији извештава Берлин: „Покушавали смо свим средствима, али ништа не помаже. Позиције партизана у шумама су такве да их је, тако рећи, немогућно погодити у срце. Не помаже ни појачана пропаганда која говори о томе да болшевицима иде на фронту рђаво. Добијам утисак да ни вести о капитулацији СССР не би довеле до капитулације ових бандита који су живели као ђаволи. Осим тога њихова организација је изврсна. Она би могла бити класичан пример најбоље тајне организације. Ускоро је из Берлина стигла опомена окупационој управи: „Нама је данас мир на Балкану потребан више него икад. Ми га морамо постићи, па макар и уз највеће жртве — догађаји у Југославији врло рђаво утичу на друге балканске земље. Сличне извештаје о стању на свом окупираном подручју писали су италијански, бугарски и мађарски команданти окупационих трупа“.

Изненађени и забринуте размерама ослободилачке борбе у Југославији у летњим месецима, немачки и италијански окупатори били су приморани да довлаче нове снаге из других окупираних земаља и са других фронта. Италијанска Врховна команда (Comando Supremo) је била присиљена, иако је у Југославији имала веома јаке снаге, да неке дивизије које су после априлског рата враћене у Италију, поновно пребаци у Југославију.

У јулу је против устаника у Црној Гори ангажовано шест дивизија, углавном из састава италијанске окупационе армије у Албанији. Усташке и домобранске снаге нису биле у стању да спрече развој оружаног устанка на територији Независне Државе Хрватске, па је у другој половини августа дошло до интервенције италијанских трупа. Немци су пребацили у Србију ојачану 342. дивизију из окупиране Француске, 113. дивизију с Источног фронта, ојачани 125. пук из Грчке и полицијске јединице из Француске и Немачке. Са тако ојачаним снагама окупатори су крајем лета и у јесен 1941. извели више офанзивних операција, у намери да униште поједина жаришта устанка. Јаки делови италијанске 2. армије, дислоциране у Југославији, почели су крајем августа операције у Херцеговини, западној Босни, Лици и Кордуну. Према Хитлеровој наредби од 16. 9. 1941. почела је велика немачка офанзива у Србији, тзв. прва непријатељска офанзива која је трајала до почетка децембра, и у којој је, поред квислиншких снага, учествовало око 6 немачких дивизија (704, 714, 717. посадна, ојачана 342. и 113. пешадијска дивизија, ојачани 125. пук и делови нем. 718. дивизије дислоциране у НДХ). За време те офанзиве један део партизанских одреда са Врховним штабом повукао се у Рашко-полимску област (Санџак).

Злогласни логори

За време операција непријатељ је вршио репресалије и терор над цивилним становништвом. Паљена су насеља, пљачкана имовина, масовно уништавано становништво, жене, старци и деца, десетине хиљада људи интернирано у злогласне концентрационе логоре Јасеновац, Стара Градишка, Бањица, Сајмиште, Шабач, Ниш, Ваљево, Костолац, Раб, Молат, Бегуње, или у познате логоре смрти широм Европе: Бухенвалд, Дахау, Аушвиц, Маутхаузен и др. На десетине хиљада грађана одведено је на ропски рад у Немачку. Масовне и тешке злочине извршили су Немци у Србији, настојећи да и сам начин извршења смртне казне постигне застрашујући ефекат (из директиве начелника немачке Врховне команде - Oberkommando der Wehrmacht) В. Кајтела, уочи офанзиве на партизанске одреде у Србији). Тако су, нпр., у Крагујевцу и околини извршили масовни покољ становништва, и убили више хиљада људи меду којима и ђаке Крагујевачке гимназије заједно с професорима. Масовни покољ становништва извршен је и у Краљеву, Шапцу, Мачви, Београду и другим местима. Људи су вешани на канделабре (Београд), на дрвеће по шеталиштима, затим живи бацани у јама (Босна, Херцеговина, Хрватска), на десетине људи, жена и деце живи спаљивани у кућама или убијани на најсвирепији начин.

Усташе на једној, а четници на другој страни настојали су да још више распире братоубилачку борбу између српског, хрватског и муслиманског становништва. Италијански окупатор преко великосрпских елемената на свом окупационом подручју настојао је да створи упоришта међу српским народом, приказујући се као заштитник Срба од усташких погро-

ма. Немци су 29. августа образовали у Србији владу Милана Недића, омогућили јој да формира неколико одреда који су одмах ангажовани у борби против партизана у Србији. У истом месецу Немци су склопили споразум са четницима Косте Пећанца. На Косову су албански националисти, уз помоћ италијанског окупатора, формирали своје јединице за борбу против партизанских снага на том и суседним подручјима Србије и Македоније.

Напорима окупатора и квислинга да спрече развој оружане борбе, придружиле су се у овој фази и оне снаге југословенске буржоазије у земљи, које су се, углавном, окупљале око југословенске избегличке владе. Свесне да оружани устанак под руководством Комунистичке партије Југославије неминовно води и ка промени друштвено-политичких односа, те снаге су се још одлучније ангажовале против народноослободилачког покрета. Тако се, најпре у Србији, затим у Лици, Босанској крајини, Херцеговини и северној Далмацији, а касније и у осталим деловима земље организују четници Драже Михаиловића, који су тежили да као оружана снага великосрпске буржоазије, уз помоћ западних савезника, поврате њену хегемонију. Њихова акција била је усмерена на то да разним паролма о преурањености устанка, одврате народ од оружане борбе против окупатора и квислинга и разбију његово јединство. Четничко руководство формира своје војне јединице и ступа у тајне контакте с окупаторима и истакнутим квислинзима, припремајући се за отворену оружану борбу против партизанских одреда.

Преговори са четницима

У тежњи да се створи јединствени општејугословенски фронт борбе против окупатора, Комунистичка партија Југославије и руководство НОП улагали су напоре да постигну споразум са четницима о заједничкој борби против окупатора, истичући да је борба против окупатора основни задатак свих патриотских снага и да у тој борби нема никакве препреке за сарадњу четничких и партизанских снага. У том смислу, на преговоре са Д. Михаиловићем у два наврата ишао је и Врховни командант партизанских одреда, Јосип Броз Тито, али без неких значајнијих резултата. Д. Михаиловић није био за оружану борбу против окупатора. Већ у то време, а уз сагласност немачке окупационе управе, склопио је с Недићем 5. септембра тајни споразум за борбу против партизана, а са Немцима 11. новембра. Руководства Комунистичке партије и у другим деловима земље покушала су да постигну споразуме са припадницима грађанских политичких странака који се до тада нису отворено експонирани као сарадници окупатора. Међутим, и те групе биле су против устанка, тонући све дубље у издају основних националних интереса. У октобру 1941. у штаб Д. Михаиловића стигли су изасланици краљевске избегличке владе. Како је у то време била у току немачка офанзива на партизанске одреде у Србији, четници су оценили да је наступио повољан тренутак за отпочињање напада на партизанске снаге. У тако сло-

женој политичкој ситуацији у земљи, под утицајем тих групација и четника, долази до слабљења снага НОП у неким крајевима (Босна и Херцеговина, Лика, Србија, Црна Гора) због чега започиње процес диференцијације у редовима устаника. У редовима присталица поменутих група и четника нешто касније наступа, такође, процес диференцијације, ослобађања народа испод њиховог утицаја и окупљања у јединствени фронт за борбу против окупатора и домаћих издајника, што ће уз повремене осеке НОП, трајати за све време рата.

Главни штаб Народноослободилачких партизанских одреда Југославије посвећивао је посебну пажњу изградњи оружаных снага. Већ 10. 8. 1941. у Билтену Главног штаба НОПОЈ (први ратни општејугословенски лист) објављено је упутство у којем су изложени основни принципи организације партизанских одреда, командовања, изградње војних кадрова, збрињавања и лечења рањеника, снабдевања итд. У упутству је наглашено да ће се у повољним условима стварати веће војне формације ради извођења крупнијих операција. У истом билтену дата је и основна концепција оружане ослободилачке борбе народа Југославије и основи стратегије и тактике. Ради реализације концепције оружане борбе, издато је наређење о оснивању партизанских одреда и диверзантских група на целој територији Југославије. Тако се уз јединствено ратиште, јединствене оружане снаге, од првих дана НОР, изграђивала и јединствена стратегија и тактика рата. У истом месецу Главни штаб је прописао заклетву, амблем и начин поздрављања у партизанским одредима.

Организовање течајева

Повећавање броја партизанских одреда и њихово јачање, већ у почетној фази устанка, поставило је пред сва руководства проблем старешинског кадра. На командне дужности постављани су борци — радници, сељаци, ђаци и студенти, који су се истичали храброшћу и умешношћу у борбама. У командама и штабовима уведена је функција политичког комесара, који је заједно са командиром и командантом руководио јединицом и вршио посебне политичко-васпитне функције. У јединицама се образују партијске и скојевске организације које су знатно допринеле извршавању борбених задатака, подизању дисциплине, политичког рада у војсци и народу и др. Од самог почетка оружане борбе КПЈ је посвећивала велику пажњу идеолошко-политичком и културно-просветном раду у јединицама и народу, организовањем течајева за описмењавање, предавања, културно-уметничких приредби итд. При партијским руководством и штабовима организоване су технике за умножавање и растурање партијске штампе и других публикација. Штабови су издавали своје листове и билтене са радио-вестима.

ПРВИ ПОЗИВ

Интерно гласило
резервних војних старешина

СОРВСС захваљује
руководиоцима у надлежном
ресору Министарства одбране
на помоћи у припреми и
реализацији овог гласила

ИЗДАВАЧ
Савез организација
резервнихвојних војних
старешина Србије

ЗА ИЗДАВАЧА
Др Милојко Николић

Година IV. Број 6 ЈУН 2022.

Снимио: З. Пешић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

САРАДНИЦИ
Драган Ђирковић

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Медија центар „Одбрана“ и
дописници.

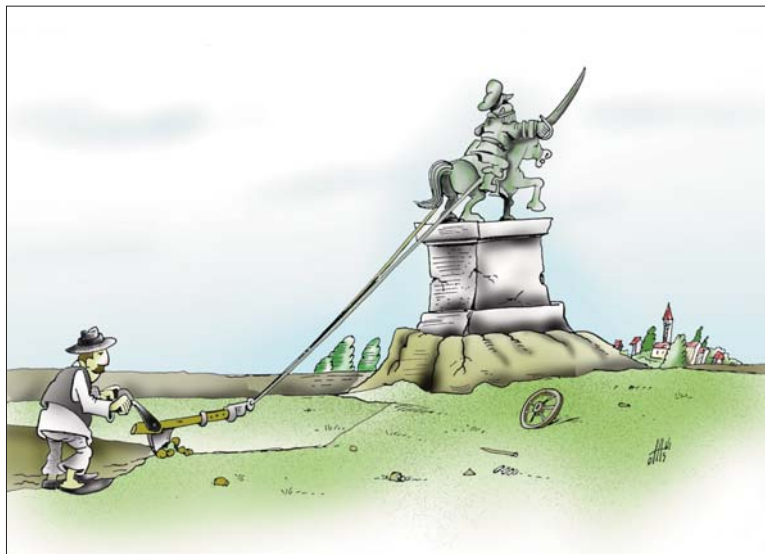
УНОС ТЕКСТОВА: Редакција

Лист излази тромесечно
Тираж 500 примерака
Телефон-факс: +381 11/32 30 454
Адреса: Ул. Браће Југовића бр. 19,
спрат II, канц.бр.240
11.000 Београд
Ел. пошта: office@sorvss.org.rs;
Сајт удружења: www.SORVSS.org.rs

Ставови изражени у овој публикацији
искључива су одговорност аутора и
његових сарадника и не представљају
нужно званични став Министарства
одбране.

КАРИКАТУРЕ:

Никола Оташ

АФОРИЗМИ

*Није им помајало ни пометно
оружје, када су за мете имали
луде лаве.*

*Осврћући се уназад, замајилили
смо поглед унапред.*

*У борби међу онима на врху,
коларална штења у
поножју
је неминовна.*

*Од толико свећлих
перспектива, већини је по
прак на очи.*

*Кажу да нам је добро. Какви
смо, тако нам и треба.*

*Лако је ујецати добру рибу,
када ти је удица добре марке.*

*Хтео је да испера истину на
чистицаи, али су у лажи биле
дује ноје.*

*Толико се био увукао. Да није
било перили не би га ни
извадили.*

*Боље је да смо остали на
дрвцу. Тако нас не би
правили мајмунима.*

*И велики циљ је велики
промашај, ако ти је домет
мали. **Боривоје Б. Оровић***

Између зидина је велико пространство

Поглед на Дунав оплемењен средњовековном архитектуром

Очувани део грађевине

Лепота која траје вековима

После експлозије 1941. године

Зуб времена је оставио трага на једној од кула

Делови утврђења су у веома добром стању

донекле враћен пређашњи изглед, а цела тврђава се од 1946. године налази под заштитом државе. Мали град је често поприште културних и спортских манифестација, а током Смедеревске јесени он постаје културна престо-ница Смедерева и поприште одржавања многобројних представа и концерата. Првобитна идеја која је постојала при градњи смедеревског града било је подизање утврђеног дворца за деспота и његову породицу уз границу према краљевини Мађарској из које би се они, у случају опасности од Османлија, лако могли склонити на безбедан простор њиховог северног сениора и суседа. Са таквим планом се отпочело са градњом 1428. године под надзором Томе Кантакузина, али је током наредних пола века тврђава била више пута проширивана, дограђивана и прерађивана, да би 1480. године попримила обриси које и данас поседује. У Малом граду је био смештен двор деспота Ђурђа са резиденцијом за становање и палатом за пријеме. Изграђен је 1428–1430. године

као посебно утврђени владарски двор са свих страна опточен водом, и баш због тога се сврстава у тип водених утврђења, премда нема темеље у води (Леонтије Павловић). Мали град има донжон кулу, у централном делу камени зидани бунар, а улазило се са југозападне стране, кроз двојни систем капија. Од Великог града који има 19 кула одвојен је воденим ровом. У Малом граду налази се шест кула, од којих је на једној натпис из кога се јасно види да је град подигао Ђурађ Бранковић. Куле су широке око 11 m, високе око 20 m. Рађене су од ломљеног камена у добром кречном малтеру. Дебљина зидова достиже и до 4,5 m. Најдебљи су зидови према копненој страни Смедеревске тврђаве која има површину око 11 ha. Смедеревски град био је једна од највећих средњовековних тврђава у Европи. Језгро је представљао троугаони тзв. Мали град, уврх Великога, опет троугаоног града. Овај већи део саграђен је одмах после Малог града, који је завршен 1430. године. Мали град је имао шест, а

Велики град још 19 укупно 25 великих четвртастих кула.

Паралелна страна са Дунавом има 550 m, друга са Језавом 400, а трећа према граду 502 m. То је заправо умањена слика цариградског утврђења. Овај монументални колос српске војне архитектуре, са све три стране окружен водом, деловао је неосвојиво. Па ипак, светски догађаји, јаки продори Турака убрзали су пад Смедерева.

Мали град је служио Деспоту Ђурђу као утврђен замак.

Тешки намети, дугогодишњи и српљујући рад на зидању града, оставили су трагове у народном сећању и везали проклетство за име Јерине.

Од некада малог предграђа, које је било смештено уз саму обалу Дунава и то даље од градских зидина, развило се у току векова, а нарочито после 1867. године, данашње велико место Смедерево.

Мада је 15. век већ увелико време ватреног оружја и ма дато оружје Срби, а нарочито Турци, Смедеревска тврђава је ипак

конципиран као град саграђен за борбу и одбрану хладним оружјем и од хладног оружја. Топовских места нема, сем ако топови нису били постављени само на платформама високих кула — али то су могла бити само мања оруђа. Пошто су га заузели, Турци су га, 1480. године појачали, додајући му испред сва три угла по једну савремену ниску батеријску кулу за одбрану.

За време Првог светског ратаи преласка Аустријанаца преко Дунава, стари град је био бомбардован чак и топовима од 42 cm и тешко оштећен. У Другом светском рату доживео је ново разарање због велике експлозије муниције која је ту била смештена. Пред крај рата рушили су га и енглески бомбардери. Данас је цео велики комплекс у рушевинама.

Археолошка истраживања су 2012. године пронашла у северном делу сакралног комплекса гроб са остацима женске особе. У гробу су пронађене златне наушнице, на којима је грб Немањина.

Status Stil

060 / 676 88 01

060 / 4 84 64 91

Нови Београд, Др Ивана Рибара 88

СРПСКА ОФИЦИРСКА САБЉА М.1895/1995 И ПАРАДНИ БОДЕЖИ ВИДОВА ВОЈСКЕ

САБЉЕ : 25 месечних рата

стандардна.....месечна рата – 3.950 дин.

посребрена..... месечна рата – 4. 200 дин.

позлаћена.....месечна рата – 4. 600 дин.

БОДЕЖИ : 20 месечних рата

посребрен.....месечна рата – 2.940 дин.

позлаћен..... месечна рата – 3.360 дин.

